

Delfimetoden för att bedöma uppräkningsfaktorer för skattefelet i skattefelskontrollerna

Skatteverkets analysenhet

20 december 2023

Diarienummer: 8-2514413

Skatteverket

Postadress: 205 30 Malmö

Telefon: 0771-567 567

Epost: skatteverket@skatteverket.se

www.skatteverket.se

Analysenheten

Kontakt: Elena Maximez

E-post: elena.maximez@skatteverket.se

Förord

Syftet med denna rapport är att tillämpa Delfimetoden för att bedöma uppräkningsfaktorer av det kontrollerbara skattefelet som hittas i Skattefelskontrollen.

Rapporten har tagits fram vid Skatteverkets analysenhet av Louise Johannesson och Elena Maximez.

Ett stort tack riktas till de experter som deltog i panelen och myndighetens vetenskapliga råd för synpunkter och kommentarer på tidigare utkast till rapport. Rapportens analys och slutsatser svarar dock Skatteverkets analysenhet för.

Sundbyberg, 20 december 2023

Thomas Pettersson Westerberg
Chef för analysenheten

Sammanfattning

Varje år granskas ungefär 600 slumpmässigt utvalda företag i Skatteförsökskontrollen (SFK) och resultaten av granskningen används bland annat för att beräkna skattefel för företag. Dock finns det en risk att skattefelet systematiskt underskattas då det dels finns skattefel som aldrig kan upptäckas med rådande kontrollmetoder, dels skattefel som kontrollmetoderna helt enkelt missar, det s.k. kontrollerbara skattefelet. För att bedöma den senare typen av underskattning har Skatteverket använt den s.k. Delfimetoden för att ta fram en uppräkningsfaktor för det kontrollerbara skattefelet.

Delfimetoden innebär att en grupp experter på SFK, vid upprepade tillfällen, genomför anonyma och kvantitativa bedömningar av hur stor del av det kontrollerbara skattefelet som inte fångas i kontrollerna. Mellan bedömningstillfällena får experterna återkoppling dels i form av information som de eller någon annan expert efterfrågar eller använt sig av, dels information om hur de andra experterna svarat på frågan och hur de resonerat. Avsikten är att bedömningarna över tid ska förbättras genom utbyte av kunskap, information, resonemang och antaganden men utan eventuell negativ gruppdynamik som skulle kunna uppstå vid diskussioner i grupp.

Nio experter deltog i projektet och processen krävde fem enkät rundor. Det var initialt stor variation bland experternas bedömningar, från 0 till 75 000 kronor missade fel i ett genomsnittligt företag. Bedömningarnas storlek konvergerade något men låg relativt stabila efter tre rundor. Den slutgiltiga bedömningen i den sista omgången resulterade i en genomsnittlig uppskattning att ett skattefel på 7 103 kronor per företag inte upptäcks i kontrollerna. Det motsvarar 25 procent av det fel som faktisk upptäcks och innebär att den uppskattade uppräkningsfaktorn uppgår till 1,25.

De viktigaste resultaten är följande:

- Den uppskattade uppräkningsfaktorn för aktiebolag uppgår till 1,27, det skattefel som skulle kunna hittas men inte gör det utgör alltså 27 procent av det skattefel som identifieras i skatteförsökskontrollerna.
- Den uppskattade uppräkningsfaktorn för enskild näringsverksamhet uppgår till 1,17, det skattefel som skulle kunna hittas men inte gör det utgör alltså 17 procent av det skattefel som hittas i kontrollerna.
- En sammantagen uppräkningsfaktor för aktiebolag och enskild näringsverksamhet uppgår till 1,25, det skattefel som skulle kunna hittas men inte gör det utgör 25 procent av det skattefel som identifieras i skatteförsökskontrollerna.

Innehållsförteckning

Förord	1
Sammanfattning.....	2
1 Inledning	4
2 Beskrivning av Delfimetoden	5
2.1 Genomförande av Delfimetoden	6
2.2 Förstudie	6
2.3 Huvudstudie – enkätstudier	7
2.4 Avslutande gruppdiskussion	13
3 Sammanfattning och slutsatser	14
Bilaga 1: Enkätstudie 1	16
Bilaga 2: Enkätstudie 2	22
Bilaga 3: Enkätstudie 3	38
Bilaga 4: Enkätstudie 4	45
Bilaga 5: Enkätstudie 5	53

1 Inledning

Varje år granskas ungefär 600 slumpmässigt utvalda företag i skattefelskontrollerna (SFK). I ungefär hälften av kontrollerna hittas fel som ger upphov till beslut om förändrad skatt. När ett företag granskas inom skattefelskontrollerna följer handläggaren ett noggrant utformat granskningsprogram, vilket leder till att det är tydligt vad som granskats i företaget och hur – och därmed vad kontrollresultaten betyder. Resultaten av granskningen används bland annat för att beräkna skattefel för företag.

När skattefelet beräknas utifrån resultaten av dessa kontroller finns det två anledningar till att skattefelet systematiskt riskerar att underskattas: dels finns skattefel som i princip aldrig kan hittas med hjälp av kontroller (det icke-kontrollerbara skattefelet), dels finns skattefel som kontrollerna kan misslyckas med att upptäcka trots att felet i teorin hade kunnat hittas med den valda kontrollmetoden (det kontrollerbara skattefelet). Det icke-kontrollerbara skattefelet kan exempelvis bero på oredovisad arbetskraft som inte lämnar spår i företagets bokföring, medan det kontrollerbara skattefelet kan bero på t.ex. bristande kunskap, komplex organisation hos skattebetalaren eller bristfällig tillgång på data. För att hantera den senare typen av underskattning har Skatteverket för första gången tagit fram en s.k. uppräkningsfaktor. Denna kan användas för att räkna upp resultatet från skattefelskontrollerna och därmed ge en uppskattning av storleken på det skattefel som skulle ha kunnat hittas i kontrollerna men som av olika anledningar inte har upptäckts.

Syftet med detta projekt och denna rapport är ta fram en uppräkningsfaktor för det kontrollerbara skattefelet.

Det finns flera metoder för att uppskatta en uppräkningsfaktor. En metod är att variera omfattningen och djupet i de utförda kontrollerna och analysera skillnader i resultaten, medan en annan är att analysera skillnader i kontrollresultat för olika handläggare som använt samma metod. Samtliga identifierade metoder är dock mycket resurskrävande. En mindre resurskrävande metod är att låta experter, exempelvis erfarna skatterevisorer, bedöma hur stor del av felet som inte fångas i skattefelskontrollen. Skattemyndigheten i Storbritannien (HMRC) har gjort detta och använt den s.k. Delfimetoden för att uppskatta storleken på uppräkningsfaktorn.¹ Metodens syfte är att erhålla den mest tillförlitliga samsynen från en expertgrupp.² En grupp experter får i uppdrag att under strukturerade former genomföra någon typ av bedömning, i detta fall en kvantitativ bedömning av hur stor del av det

¹ HM Revenue and Customs, 2020, 'Measuring Tax Gaps: 2020 Edition', London, HM Revenue and Customs. URL: [Non-detection multipliers for measuring tax gaps - GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/874242/Non-detection_multipliers_for_measuring_tax_gaps_-_GOV.UK.pdf) (Hämtad 10-09-2023).

² Dalkey, N.C. and Helmer, O., 1963, 'An experimental application of the Delphi method to the use of experts', *Management Science* 9(3), 458 to 467

kontrollerbara skattefelet som inte fångas i kontroller. Denna bedömning används sedan som grund för att fastställa en rimlig uppräkningsfaktor utifrån gruppens samlade kunskap och erfarenheter.

Skatteverkets ansats för att uppskatta en uppräkningsfaktor utgår från den brittiska men med vissa justeringar som tar hänsyn till svenska förhållanden. Skatteverkets expertgrupp bestod av ett tiotal experter med olika bakgrund – revisorer, samordnare, programanalytiker m.fl. – som samtliga arbetar med eller har djupa kunskaper om skattefelskontrollerna. Förutom att metoden är relativt billig att genomföra så har den även fördelen att den kan utformas för att avse precis den frågeställning som är av intresse. Nackdelen är att den bygger på individuella bedömningar och inte på direkta observationer.

2 Beskrivning av Delfimetoden

Delfimetoden är en metod för att med hjälp av individuella bedömningar komma fram till en gemensam gruppbedömning i situationer där relevant information och data antingen saknas eller anses vara mycket osäker. I korthet går metoden ut på att experterna vid upprepade tillfällen gör individuella skriftliga bedömningar av en fråga, utan att känna till vilka andra personer som ingår i gruppen av experter. Mellan bedömningstillfällena får experterna återkoppling dels i form av information som de eller någon annan expert efterfrågar eller använt sig av, dels information om hur de andra experterna svarat på frågan och hur de resonerat. Avsikten är att bedömningarna över tid ska förbättras genom utbyte av kunskap, information, resonemang och antaganden. Bedömningarna görs anonymt för att undvika att individer blir påverkade av gruppdynamik³ som är irrelevant för bedömningarna. Processen avbryts när bedömningarna konvergerat till en viss grad eller när förändringen stagnerat.

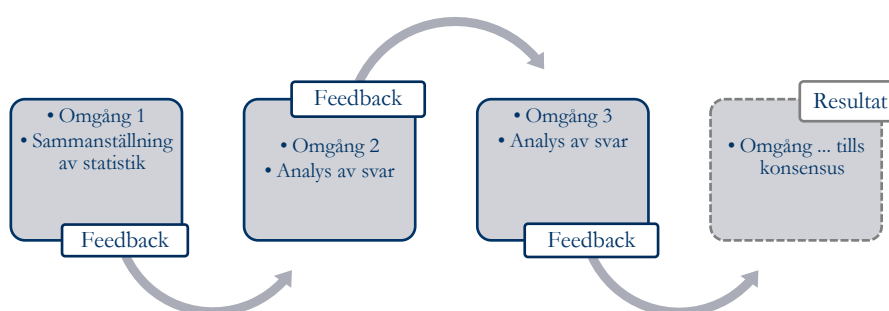

Bild 1. Schematisk bild av Delfimetoden

³ Problem som kan uppkomma är att bedömningarna påverkas av tongivande individer, gruppträck eller att hänsyn tas till någon eller några individers "status".

2.1 Genomförande av Delfimetoden

Skatteverkets tillämpning av Delfimetoden omfattar två steg: en förstudie och den huvudsakliga studien. I förstudien ingick tre experter och i huvudstudien ingick nio experter, och en av experterna förekom i båda studierna. Vid val av experter och utformning av frågeställningarna tog vi hänsyn till en mängd aspekter, men särskilt att expertgruppen ska representera personer som har god kunskap om skattefelskontrollerna men ha olika roller och arbetsuppgifter. Gruppen inkluderade fem revisorer, en programanalytiker för SFK, en kvalitets-controller, den nuvarande och en tidigare samordnare för SFK samt en riskanalytiker. Instruktionerna i enkäten var tydligt utformade och uppmuntrade till utförliga svar. I både enkätfrågorna och bakgrunden strävade vi efter att ge experterna sådan information som var nödvändig för att göra projektet begripligt men samtidigt vara breda för att i största möjliga mån undvika att påverka experternas bedömningar. Exempelvis undvek vi detaljerade frågor som skulle kunna leda till alltför snäva svar, samtidigt som vi också försökte rama in frågorna på ett sätt som skulle tvinga experterna att tänka utanför sitt eget expertisområde.

Enkätrundorna inleddes med att experterna ombads bedöma hur mycket fel som missas i en genomsnittlig kontroll på grund av faktorer som beror på handläggarens kunskap och erfarenhet, hur mycket fel som inte hittas på grund av begränsningar i granskningsmetoden samt hur mycket fel som missas på grund av faktorer kopplade till det granskade företaget. I enkäten uppmanades experterna att motivera och förklara sina svar, dels för att möjliggöra återkoppling mellan experterna om hur andra experter resonerat, dels för att göra det möjligt att avgöra om experter som till synes gör samma bedömning egentligen tänker på olika saker.

Avgränsning

Det är redan känt att skattefelskontrollen inte fångar sådant som inte lämnar några spår i bokföringen, till exempel svartarbete och vissa oredovisade intäkter. Detta är typer av skattefel som endast i undantagsfall kan fångas i skattefelskontroller, och hanteras huvudsakligen inom Skatteverkets övriga kontrollverksamhet. Omfattningen av sådant svartarbete bedöms inom ramen för andra projekt, och bortses därför från här. Även fel i samband med internationella transaktioner är till stor del exkluderade från det skattefel som avses här.

2.2 Förstudie

Inför uppstarten av Delfiprojektet kontaktades tre experter inom skattefelskontrollerna på Skatteverket, dock med olika erfarenheter och ansvarsområden, för att få hjälp att utforma frågor och enkäter. Då det är omfattningen av skattefelet inom SFK som är av intresse, så behövdes kunskap

inhämtas om hur skattefelen uppstår. Experterna fick därför uppge vilka anledningar till skattefel de kände till. Svaren föll generellt under tre kategorier: revisorns egenskaper, metodens utformning och företagens egenskaper.

Skattefelskontrollerna utgår från ett omfattande granskningsprogram där tre till fem verifikat per granskningspunkt normalt väljs. Som väntat anser experterna att revisorns erfarenheter och kunskaper är avgörande när det gäller att välja rätt verifikat och värdera signaler rätt. Speciellt bedöms branschkunskaper vara av vikt för att kunna värdera specifika risker som är typiska i olika branscher. Dock kan nya revisorer ha en mer öppensinnad ansats i sin granskning, vilket kan göra att de hittar fel inom områden som mer erfarna revisorer vanligtvis inte undersöker lika noggrant. Experterna påtalade att både problem relaterade till resursbrist och problem relaterade till bristande kunskaper och erfarenheter hos revisorerna skulle kunna avhjälpas om det fanns en processförare tillgänglig att diskutera uppkomna frågor med.

Skattefelskontrollernas utformning ansågs generellt sett god bland experterna. Störst oenighet handlade om effekterna av tidsbrist. En expert pekade på tidsbrist som en viktig orsak till att fel inte upptäcks medan en annan inte såg det som ett stort problem. En revision beräknas ta runt 12 dagar i genomsnitt, men en expert ansåg att det normalt tar 35–40 dagar. Tidsbrist, eller begränsad kunskap kring tillgängliga metoder, kan också leda till att revisorer inte använder sig av alla verktyg som finns att tillgå. En annan tidsaspekt som lyftes av experterna är tiden det tar att läsa in sig på nya eller förändrade skatteregler.

Experterna ansåg också att revisorerna missar mer fel när företagen är större och har en mer omfattande och komplicerad bokföring. När ett företag har många konton för exempelvis varuinköp blir det mycket svårare att dra rätt stickprov att kontrollera. Dessutom är det nästintill omöjligt att upptäcka fel inom granskningsprogrammet om företaget medvetet försöker undanhålla uppgifter.

Av alla dessa källor till fel ansåg experterna att de viktigaste felkällorna var komplex och omfattande bokföring, medvetet fusk, revisorernas varierande bransch- eller ämneskunskap samt att användning av vissa verktyg var begränsade eller inte var tillgängliga. Den felkälla där meningarna var som mest delade var effekterna av tidsbrist. Detta underlag användes sedan för att utforma strukturen på enkätfrågorna (se Bilaga 1).

2.3 Huvudstudie – enkätrundor

Delfiprocessen krävde fem enkätrundor. Rundorna inleddes med att be deltagarna bedöma skattefelet uppdelat på de tre felkällor som framkom i förstudien: fel som är relaterade till handläggarens egenskaper, fel relaterade till metodens utformning samt fel kopplade till faktorer i det granskade företaget.

Tabell 1 visar hur experterna i huvudstudien vägde de olika felkällorna. I genomsnitt ansåg experterna att faktorer kopplade till det granskade företaget var den största källan till skattefel, men skillnaden mellan dessa felkällor är relativt liten.

Eftersom alla experterna arbetar med olika uppgifter och bidrar med olika aspekter av Skattefelskontrollen så var avsikten med första rundans frågor att hjälpa experterna att tänka brett och ta hänsyn till alla typer av fel i sina bedömningar. Inför andra rundan ändrades ansatsen och deltagarna ombads istället att bedöma skattefelet uppdelat på företagsstorlek: litet aktiebolag, litet medelstort aktiebolag och stort medelstort aktiebolag. Förändringen gjordes som svar på experternas återkoppling och denna struktur kvarstod sedan i resterande rundor, där även enskilda näringsidkare ingick.

Tabell 1. Resultat från omgång 1

Genomsnittlig bedömning av skattefelet

Anledningar till att skattefel missas	Genomsnittligt belopp	Andel av totalsumma
Brister i handläggarens egenskaper	5 860	29 %
Begränsningar i granskningsmetodens utformning	5 750	31 %
Faktorer kopplade till det granskade företaget	7 280	40 %
Total	18 890	100 %

Källa: eget enkätmaterial

Tabell 2 visar att den största andelen av de skattefel som inte identifieras bedöms härröra från mindre företag, eftersom de utgör en stor del av företagspopulationen. Antalet oupptäckta fel per företag bedömdes av experterna dock inte vara större i de mindre företagen (se Tabell 3).

Tabell 2. Resultat från omgång 2–5

Genomsnittlig bedömning av skattefelet. Viktade belopp.*

	Omgång 2	Omgång 3	Omgång 4	Omgång 5
Enskilda Näringsidkare	39%	32%	29%	29%
Små aktiebolag	31%	28%	29%	29%
Små medelstora aktiebolag	17%	24%	25%	25%
Stora medelstora aktiebolag	13%	16%	17%	17%

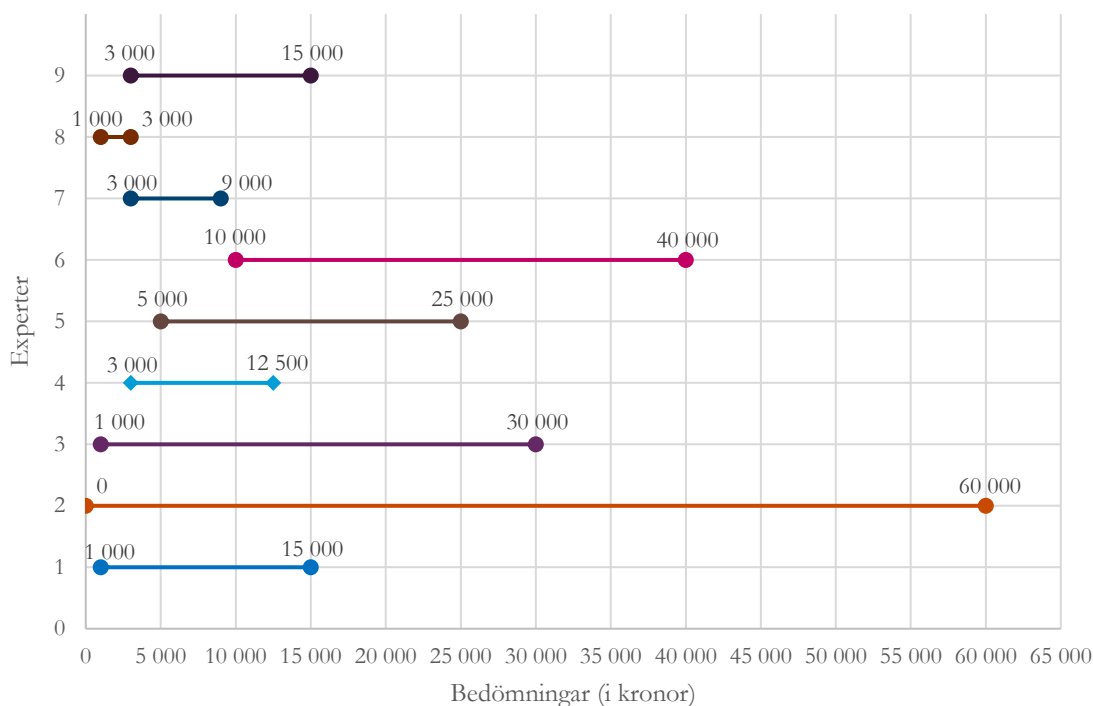
* Följande vikter användes. NE: 0,44; små aktiebolag: 0,35; små medelstora aktiebolag: 0,15; stora medelstora aktiebolag: 0,06.

Källa: eget enkätmaterial

Det var givetvis mycket svårt för experterna att ange en exakt siffra, och avsaknaden av någon slags nyansering av bedömningen kan göra att bedömningen framstår som säkrare än vad den egentligen är. I runda 3 ombads

experterna därför att istället ange en för dem rimlig övre och nedre gräns för det missade skattefelet. Även det är en svår uppgift, och de angivna intervallen visar stor variation mellan experter, från 0 kronor ända upp till 60 000 kronor, se diagram 1. Alla intervall utom två överlappar dock vid 10 000 kronor.

Diagram 1. Rimlighetsintervall för skattefel

Källa: eget enkätmaterial

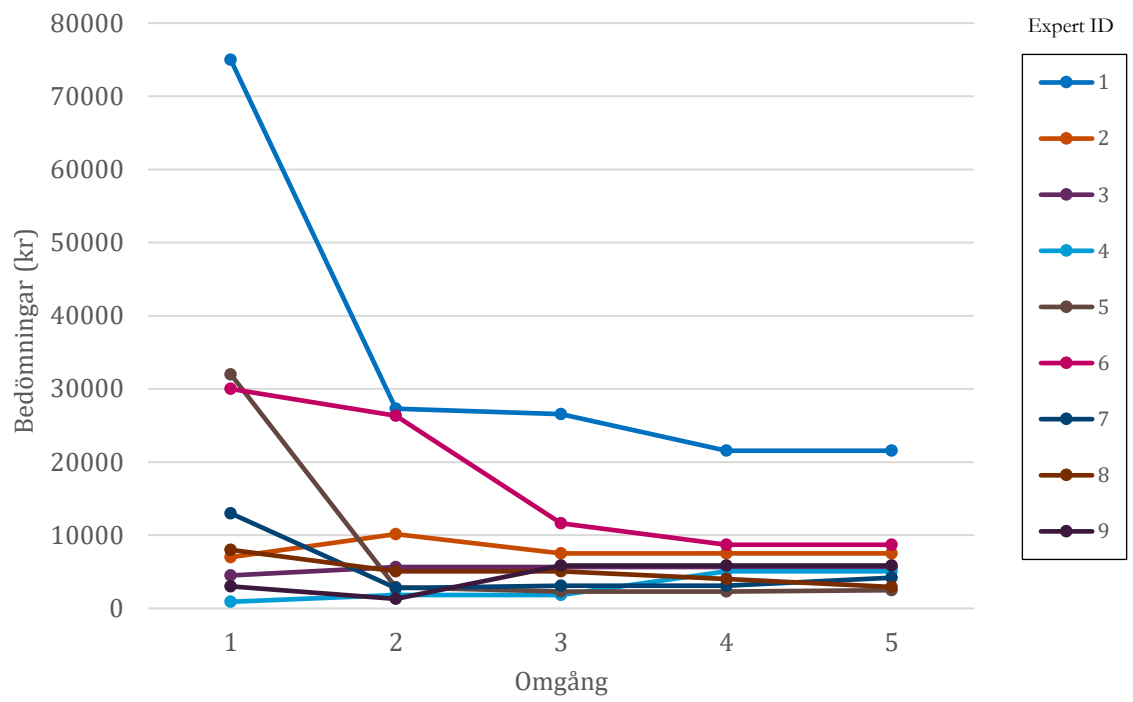
I runda 4 ombads expertpanelen relatera felkällorna till de företagstyper som kontrolleras i SFK genom att de fick förhålla sig till en lista med påstående kring felkällor. Nästan 80 procent av panelen var överens om att SFK missar något eller några fel i de flesta medelstora företag medan endast 44 procent ansåg att kontrollerna missar fel i små företag. Dock var nästan alla överens om att granskningsprogrammet fångar de flesta och största felen och att de fel som återstår avser mindre summor och är av mer udda karaktär. Det återspeglas även i enkätsvaren då relativt få (11 procent respektive 33 procent av experterna) tror att fel på mer än 10 000 kronor missas och nästan ingen tror att inom SFK missas skattefel på mer än 50 000 kronor i ett granskat företag (se tabell 3). I de fall en stickprovskontroll lett till en fördjupad granskning så anser 89 procent av experterna att i stort sett alla fel av en viss typ hittas i företaget.

I runda 4 fick experterna också mer specifikt ange den eller de främsta anledningarna till att skattefel missas i kontrollerna. Dessa var:

- Revisorns förmåga att bedöma och välja 'rätt' stickprov utifrån en elektronisk bokföringsfil.
- Granskningsprogrammet och uttag av stickprov täcker inte alla kostnadsslag.
- Revisorernas bristande erfarenhet och kompetens, även när det gäller revisionsmetodik.
- Okunskap och slarv.
- Mänskliga misstag.
- Tidspress, bristande kunskaper hos revisorer och risk att inte gå vidare med fler stickprov vid fel.
- Att vi inte kan titta på hela bokföringen.
- Stickprov av på förhand valda delar av bokföringen ger inte en fullständig bild, framför allt inte bland de stora företagen.
- I lite mindre företag: att det kan vara rörig bokföring och dåliga underlag
- I lite större företag: den tidspress som finns som gör att man inte hinner fördjupa sig i omfattande och komplicerade transaktioner/underlag.

I samtliga rundor utom den första fick deltagarna anonymt ta del av de andra deltagarnas bedömningar i olika former. Över alla fem rundorna varierade experternas bedömningar av storleken på skattefelet i ett genomsnittligt företag från 0 kronor och upp till 75 000 kronor. Dock minskade intervallet i den sista omgången (se diagram 2) till en övre gräns på runt 20 000 kronor och en lägre gräns på 1 000 kronor. Rundorna avslutas när bedömningarna har konvergerat eller förändringen i bedömningar har stannat av. Målet är att nå någon slags konsensus i bedömningarna. Diagram 2 visar att bedömningarna av storleken på skattefelet i ett genomsnittligt företag konvergerade något men låg relativt stabila efter runda 3. Förutom experten med ID 1 ligger panelens bedömningar väldigt nära varandra och alla bedömningar ligger på under 10 000 kronor.

Diagram 2. Individuella bedömningar över tid

Källa: eget enkätmaterial

Tabell 3. Andelen av experterna som håller med om olika påståenden.

Runda 4

Påståenden	Andel som håller med	
	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
<i>Övergripande påståenden</i>		
Granskningsprogrammet fångar de största felen.	100 %	89 %
Granskningsprogrammet fångar de flesta felen.	100 %	89 %
Vi missar något eller några fel i de flesta företag vi granskar.	44 %	78 %
Det förekommer ofta (i fler än 10 procent av granskningarna) att vi missar skattefel på mer än 10 000 kr i de företag vi granskar.	11 %	33 %
Det förekommer ofta (i fler än 10 procent av granskningarna) att vi missar skattefel på mer än 50 000 kr i de företag vi granskar.	0 %	11 %
<i>Påståenden om hur väl metoden fungerar</i>	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
I mer än vart fjärde företag missar vi fel på grund av att vi inte kontrollerar alla verifikat utan använder stickprov.	67%	89%
I de kontroller där vi inte hittar några fel så är det i allmänhet för att det inte fanns några fel att hitta, och vi har därför inte heller missat något.	75%	38%
Om ett stickprov leder till en fördjupad granskning, hittar vi i stort sett alla fel av det slaget i det företaget.	89%	89%
Även mer ”udda” fel fångas inom ramen för granskningsmetoden.	56%	33%
Vi missar skattefel på grund av att i en upplevd eller verklig tidspress gör att vi inte utreder allt så djupt som vi borde.	38%	63%
<i>Påståenden kopplade till handläggare</i>	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
Mindre erfarna revisorer får i regel alltid det stöd som behövs av mer erfarna kollegor.	86%	86%
Handläggare ”köper” i alltför stor utsträckning företags förklaring om inköp som misstänks vara för privat ändamål, eftersom bevisläget är svårt.	38%	43%
Handläggare släpper frågor där utredningsläget inte är klart, till exempel på grund av bristande stöd från RA eller svåra bevislägen.	25%	50%

Källa: eget enkätmaterial

Även om bedömningarna är mycket osäkra håller experterna med om att skattefelskontrollen inte hittar allt skattefel. Den slutgiltiga bedömningen i den sista omgången resulterade i ett genomsnittligt uppskattat skattefel på 7 103 kronor per företag. Detta innebär att den uppskattade uppräkningsfaktorn uppgår till 1,25, eller att det skattefel som skulle kunna hittas men inte gör det utgör 25 procent av det skattefel som identifieras i skattefelskontrollerna. Uppdelat på företagsform uppskattas uppräkningsfaktor för enskilda näringsidkare och aktiebolag till 1,17 respektive 1,27, se tabell 4.

Företagsformat	Genomsnitt skattefel vi missar (kr)	Genomsnitt skattefel i de slumpmässiga kontrollerna (kr)	Skattefelet vi missar som andel (%)
Enskilda näringsidkare	4 700	33 000	17
Aktiebolag	9 100	27 000	27
Totalt	7 100	30 000	24

Källa: eget enkätmaterial

2.4 Avslutande gruppdiskussion

Många av de experter som deltog önskade mer interaktion och diskussion för att förbättra sin bedömning av skattefelet. Detta är inte en del av Delfimetoden, som istället understryker vikten av strukturerad information och återkoppling samt anonymitet för deltagarna. För att möta experternas önskemål organiserades dock en frivillig avslutande gruppdiskussion för att dels utvärdera metoden, dels undersöka om en sådan diskussion leder till att deltagarna ändrar sina bedömningar.

I gruppdiskussionen framkom att experterna hade tyckt att övningen var mycket svår och många kände att statistiken de fick ta del av under arbetets gång var svår att använda i sina bedömningar. Överlag kände experterna att återkopplingen var bristfällig. De ansåg att de hade behövt ta del av mer detaljerade resonemang istället för att endast få ta del av svaren från föregående runda. Många tyckte inte heller att anonymiteten var till hjälp utan ansåg istället att dynamisk återkoppling, diskussion och kunskap om övriga experters bakgrund hade varit informativt. Trots ansatsen att försöka få experterna att tänka fritt, brett och utanför sina egna expertisområden så visade det sig vara en mycket komplex uppgift då alla hade mycket varierande perspektiv och erfarenheter. Frågorna i enkäterna gav ändå upphov till intressanta följdfrågor som inte har tagits upp förut, bland annat kring granskningsprogrammets utformning och effekten av granskningsprogrammet med hänsyn till skattefelet.

Alla experter var överens om att det är orimligt att anta att en revision hittar alla fel och att uppräkningsfaktorn för skattefelet är större än 1 (det vill säga att det skattefel som missas i kontrollerna är större än noll). Gruppen ansåg att

beloppen som fallit ur enkätrundorna är rimliga och bedömde att uppräkningsfaktorn 1,25 ligger närmare sanningen än faktorn 1 som tidigare använts. Experterna gavs också möjlighet att ändra sin slutgiltiga bedömning efter den avslutande gruppdiskussionen, men i slutändan var det ingen som ändrade sin bedömning.

3 Sammanfattning och slutsatser

Alla experter är överens om att revisioner inte fångar alla fel i skattefelskontrollerna. Det skattefel som årligen beräknas för företag baserat på skattefelskontrollerna får därför anses som en nedre gräns för det verkliga skattefelet. Delfimetoden är ett sätt att bedöma storleken på det kontrollerbara skattefelet för företag genom att räkna upp det skattefel som hittas med en uppräkningsfaktor. Skatteverket samlade nio experter med gedigen bakgrund i skattefelskontrollen och lät dem bedöma en uppräkningsfaktor i fem diskussionsomgångar. Experternas samlade bedömning ledde till en uppräkningsfaktor på 1,25, vilket innebär att 25 procent av det kontrollerbara skattefelet aldrig upptäcks i skattefelskontrollen. Expertpanelen är överens om att det är en rimlig uppräkningsfaktor som antagligen ligger närmare sanningen än en uppräkningsfaktor på 1. Det innebär att den sammantagna skattefelsbedömningen blir mer rättvisande genom att ta hänsyn till det kontrollerbara skattefel som inte hittas i skattekontrollerna.

Alla experter ansåg att det var mycket svårt, nästintill omöjligt, att bedöma en uppräkningsfaktor. Experterna hade dessutom olika sätt att resonera kring och räkna på de fel som inte hittas. Därför kände de flesta att återkopplingen som gavs i varje runda inte var relevant för just deras ansats och det var svårt att veta vilken information som skulle kunna påverka deras resonemang och därmed deras bedömningar. Det är oklart om återkopplingen kan förbättras, eller om Delfimetoden är dåligt lämpad för just denna typ av problem.

Det utvecklades dock intressanta diskussioner kring granskningsprogrammets utformning och dess relation till skattefelet som inte diskuterats tidigare. Bedömningen är därför att Delfimetoden skulle kunna tillämpas även på andra områden.

Under projektets gång kom det fram olika synpunkter på metoden som används för skattefelskontrollerna. Det vore därför värdefullt för verksamheten att i samarbete med analysenheten utvärdera skattefelskontrollens metod och att jämföra resultaten från skattefelskontrollerna med resultaten från de riskbaserade kontrollerna.

Baserat på resultaten i denna studie kommer det skattefel för alla skatteslag som omfattas av skattefelskontrollerna att räknas upp med 1,27 för aktiebolag och 1.17 för enskilda näringsidkare.

Bilaga 1: Enkätroda 1

DEL 1 - Bakgrund

Inom Skattefelskontrollen för företag granskar vi företag som valts ut slumpmässigt. Det är ett effektivt sätt att se till att resultaten från kontrollerna är representativa för en större population företag. När ett företag granskas inom Skattefelskontrollen följer handläggaren ett noggrant utformat granskningsprogram, vilket leder till att det är tydligt vad vi granskat i företaget och hur vi har granskat det – och därmed vad kontrollresultaten betyder. Däremot har vi mindre kunskap om vad vi av olika anledningar *inte* hittat i kontrollen. Detta projekts syfte är att försöka bedöma just detta. Resultaten är viktiga av flera skäl. Skattefelskontrollen är en viktig kunskapskälla både för riskarbetet och för Skatteverkets möjligheter att utföra sitt uppdrag att bedöma skattefelets storlek och utveckling. Det är därför viktigt att vi får en större kunskap om inom vilka områden Skattefelskontrollen inte fångar alla fel.

Undersökningsfrågor

Frågor som vi vill försöka besvara:

- Vad för skattefel missar vi när vi kontrollerar företag inom Skattefelskontrollen?
- Varför missar vi dessa fel?
- Hur mycket missar vi?

Avgränsning

Det är redan känt att vi i Skattefelskontrollen inte fångar sådant som inte lämnar några spår i bokföringen, t.ex. svartarbete och vissa oredovisade intäkter. Detta är en sorts skattefel som vi endast i undantagsfall kan fånga i kontroller (möjligen bortsett från personalliggarkontroller). Omfattningen av sådant svartarbete kommer att bedömas inom ramen för andra projekt, och ska bortses ifrån i det följande.

Metod

Den metod som vi använder här kallas för Delfi-metoden, och är ett verktyg för att med hjälp av individuella bedömningar komma fram till en gemensam gruppbedömning. I korthet går den ut på att ett antal experter vid upprepade tillfällen får svara på ett antal frågor. Du är en av dessa utvalda experter. Detta är en strukturerad metod där det är mycket viktigt att experterna inte talar med varandra om projektet eller sina svar under projektets gång. Vi ber er därför att inte prata med någon annan på Skatteverket om det här projektet förrän det är slutfört. Alla deltagare är anonyma för varandra under hela processen och i uppföljande rapporter.

Introduktion till enkäten

Vi kommer nu att ställa ett antal frågor som handlar om att bedöma vad vi missar när vi kontrollerar företag i Skattefelskontrollen. Vi kommer att fråga dig *hur mycket* fel du tror att vi missar, och vi vill att du försöker besvara samtliga frågor även om du troligen kommer att känna dig osäker på svaren i flera fall. Vi kommer också att be dig redogöra för hur du tänkt och vilken information eller vilka antaganden du använt dig av i din bedömning. I det sammanhanget går det förstås också bra att försöka sätta ord på sin osäkerhet. Det finns inga rätt eller fel för dessa svar, och ingen har mer kunskap om detta område än de som är tillfrågade.

Avslutningsvis kommer vi att be dig fundera över om det finns någon information som du saknar som skulle ha underlättat de bedömningar vi efterfrågar.

Tre huvudanledningar till att vi missar fel som företagen gjort

När vi granskar ett företag inom Skattefelskontrollen, kan det hända att vi missar skattefel av olika anledningar. Vi har tidigare frågat dig om din uppfattning om anledningar till att vi kan missa fel i vår granskning. Vi kommer nu i stället att be dig beakta fel som uppkommer av tre olika huvudanledningar. Dessa huvudanledningar har utkristalerats genom förmöten med andra experter än de som ingår i den här bedömningsgruppen.

Läs igenom styckena om de tre olika huvudkategorierna nedan innan du svarar på enkätfrågorna. Vi förstår att det kan vara svårt att särskilja de olika anledningarna till att vi missar fel vid granskningar, eftersom gränserna mellan huvudkategorierna inte alltid är tydliga. Försök sedan att besvara frågorna i enkätdelen så gott du kan.

Handläggares kunskaper, erfarenhet och andra personliga egenskaper.

En anledning till att vi i en granskning av ett företag missar fel som företaget gjort kan vara handläggar-specifika egenskaper. Exempel på sådana egenskaper följer här, men det är självklart ingen fullständig lista över sådana faktorer som avses.

Exempel:

- Erfarenheten mellan handläggarna varierar. En mindre erfaren handläggare kan sakna den erfarenhet som ger en intuition för var fel kan finnas, eller kunskap om riskfaktorer som påverkar granskningen. En mer erfaren handläggare kanske å andra sidan är mindre noggrann och arbetar mer i gamla hjulspår.
- Brist på kunskap om skattereglernas utformning eller praxis kan leda till att handläggaren inte upptäcker fel.
- Handläggaren kan sakna erfarenhet om bransch-specifika risker som kan påverka granskningen.

- Handläggare är också människor och alla människor gör misstag, om än i olika utsträckning.

Granskningsmetodens utformning

Skatteföretagskontrollens standardiserade granskningsprogram är brett och precist utformat. Metoden är dock utformad för att ge en relativt snabb kontroll och är bara i viss mån anpassad för att ge flexibilitet i granskningen. Detta kan leda till att vi i granskningen missar fel som företagen gjort. Exempel på sådana anledningar till missar följer här, men inte heller här är listan på exempel fullständig.

Exempel:

- Granskningsprogrammet preciserar ofta att ett visst antal verifierat ska granskas, det kan finnas fel kvar bland sådana verifierat som inte granskats.
- Granskningen sker utifrån bokföring och deklARATION, och om inga ytterligare misstankar framkommer begärs ytterligare information från tredje part inte in. Om sådan information alltid hämtades in skulle ytterligare fel kunna upptäckas.
- Granskningsprogrammets utformning kan göra att mer ”udda” fel som är mindre vanligt förekommande missas.
- Ett verkligt eller upplevt krav på att kontrollerna ska ske på kort tid gör att granskningens djup begränsas, och att en handläggare kanske inte följer upp misstänkta risker.

Faktorer kopplade till det granskade företaget

Inget företag är det andra likt, och de kan vara olika enkla att granska. Faktorer som gör företag svåra att granska uppstår ofta av helt naturliga skäl men det förekommer också att företag medvetet försvårar granskningar. Det kan därför finnas olika anledningar att tro att vi i våra granskningar missar fel på grund av att företagen skiljer sig åt.

Exempel:

- Ett företag kan ha en komplex organisationsstruktur, exempelvis med många dotterbolag eller dotterbolag i utlandet. Det kan göra bokföringen mer komplicerad att följa och leda till att vi missar skattefel i granskningen.
- Ett företags verifierat kan vara på ett annat språk än svenska, vilket försvårar utredningen.
- Företag kan aktivt försöka dölja skattefel i bokföringen, exempelvis genom att dölja inköp för privat bruk genom s.k. omfakturering.
- Företag kan ha grova fel i bokföringen som är svåra att upptäcka, t.ex. bluffakturor.

DEL 2 - Enkäten

Här följer ett antal frågor som handlar om att göra bedömningar av hur mycket vi missar i våra kontroller. Frågorna är uppdelade efter de tre huvudanledningarna till att vi missar fel som vi beskrivit här ovanför. Vi förstår att frågorna kan vara svåra att svara på, men försök att besvara alla frågor efter bästa förmåga och försök att hålla dig till indelningen i de tre huvudanledningarna.

Varje år granskar vi ungefär 600 slumpmässigt utvalda företag i Skattefelskontrollen. I cirka hälften av dessa kontroller hittar vi inga sådana fel som ger upphov till beslut om förändrad skatt. Bland de företag där vi hittar fel uppgår den genomsnittligt beslutade skattehöjningen (skattefelet) till ungefär 60 000 kronor, för alla granskade skatteslag tillsammans (moms, inkomstskatt och arbetsgivaravgift).

Tillsammans innebär detta att vi i en genomsnittlig kontroll inom Skattefelskontrollen hittar ett skattefel på ungefär 30 000 kronor. I de följande frågorna vill vi att du tänker dig en kontroll av ett genomsnittligt företag inom ramen för Skattefelskontrollen. Kontrollen utförs av medarbetare som i dag arbetar med skattefelskontroller.

Handläggarens egenskaper

Fråga 1a. Hur mycket skattefel⁴ tror du att vi i genomsnitt missar i en sådan kontroll som anges ovan, på grund av brister i *handläggarens egenskaper*? Svara i kronor i flervalslistan nedan (tips i fotnot⁵). (Med handläggarens egenskaper avses exempelvis bristande erfarenhet, mänsklig faktor osv. Se avsnitt 2.1.1 ovan för mer information. Har du absolut ingen aning så gissa så gott du kan, och beskriv detta i fråga 1b.)

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 1a, och ange vilken information eller vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

Metodens utformning

Fråga 2a. Hur mycket skattefel tror du att vi i genomsnitt missar i en sådan kontroll, på grund av *begränsningar i granskningsmetodens utformning*? Svara i

⁴ Som vi sagt tidigare avses med skattefel här och i det följande själva skattekonsekvensen av de fel företaget gjort.

⁵ Tips! Om du tycker att det är enklare att bedöma hur mycket vi missar som en andel av vad vi hittar, så gör det och beräkna sedan beloppet med hjälp av det genomsnittliga kontrollresultatet 30 000 kronor.

kronor i flervalsslistan nedan.

(Med begränsningar i granskningsmetodens utformning avses exempelvis att vi kontrollerar en begränsad mängd verifikat, endast begär in viss information osv. Se avsnitt 2.1.2 ovan för mer information. Har du absolut ingen aning så gissa så gott du kan, och beskriv detta i fråga 2b.)

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 2b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 2a, och ange vilken information eller vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

Faktorer kopplade till det kontrollerade företaget

Fråga 3a. Hur mycket skattefel tror du att vi i genomsnitt missar i en sådan kontroll, på grund av *faktorer kopplade till det granskade företaget*? Svara i kronor i flervalsslistan nedan.

(Med faktorer kopplade till det granskade företaget avses exempelvis att företagets bokföring är komplex eller att företaget medvetet försöker dölja fel. Se avsnitt 2.1.3 ovan för mer information. Har du absolut ingen aning så gissa så gott du kan, och beskriv detta i fråga 3b.)

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 3b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 3a, och ange vilken information eller vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

Reflektion

Detta är inte en fråga utan en punkt där vi vill att du reflekterar över dina svar. Om du summerar dina svar i frågorna 1a, 2a och 3a, vad får du då för total summa? Skriv den i rutan här:

Klicka eller tryck här för att ange text.

Dina svar tyder alltså på att i en genomsnittlig kontroll, där vi i genomsnitt hittar ett skattefel på 30 000 kronor, tror du att vi missar ungefär så mycket som du skrivit i rutan ovan. Om du är nöjd med ditt svar går du vidare, annars kan du justera dina bedömningar i frågorna 1a, 2a och/eller 3a ovan.

Övriga frågor

Fråga 4. Vi förstår att bedömningarna i frågorna 1-3 är svåra att göra, och att de säkerligen skulle ha underlättats av om du haft tillgång till mer information. Om du tyckte att frågorna var svåra att svara på, ange här minst ett par saker som du skulle vilja ha mer kunskap om och som skulle ge dig bättre förutsättningar för att göra bedömningar i frågorna.

svar:

Fråga 5. Övriga kommentarer. Här kan du beskriva problem du haft med att svara på frågorna. Du kan också ange om du tycker att något varit otydligt i instruktionerna, om du tycker att det finns anledningar till att vi missar skattefel som vi inte har tagit upp och du därför inte fått utrymme för att bedöma dem, m.m.

svar:

När du är färdig med enkäten skickar du in den till Elena Maximez:

elena.maximez@skatteverket.se

Stort tack för din medverkan i projektet!

Bilaga 2: Enkätrunda 2

Information för den andra rundan av bedömningar

I denna andra runda av projektet får du ett utskick i tre delar.

I den första delen i detta dokument får du en sammanfattande bild av de svar som vi fått in från er experter på den första enkäten. Där ger vi er information om era första bedömningar av hur mycket fel vi missar – både bedömningarnas storlek och information om vilka strategier ni använt för att besvara frågan.

I den andra delen, också i detta dokument, presenteras en del fakta och statistik som någon eller några av er experter antingen använt i sin bedömning eller efterfrågat för att kunna göra en bättre bedömning.

I den tredje delen återfinns en ny enkät där ni ska svara på liknande frågor som i den första enkäten. Denna del återfinns i en separat word-fil som du fått skickad till dig i samma mejl som du fått det här dokumentet i. Frågorna i denna omgång är något annorlunda formulerade än i den första enkäten, för att bättre stämma överens både med hur ni resonerade i den första omgången och med den information som vi tillhandahåller i Del 2 av detta dokument.

DEL 1 - Sammanfattning av bedömningarna från omgång 1

De flesta av er upplevde det som svårt att bedöma hur mycket fel vi missar i en genomsnittlig granskning i skattefelskontrollen. Bedömningarnas storlek är sammanställda nedan i Tabell 1, och de varierar som väntat ganska mycket. Minst lika viktigt som själva sifferbedömningarna är dock att ni i första rundan också beskrivit era resonemang och strategier för att göra bedömningarna. Att ni gjort detta ger oss nu möjligheten att ha ett meningsfullt informationsutbyte som kan leda till mer informerade bedömningar i denna andra runda.

Gemensamt för de svar vi fått in från omgång 1 är att samtliga experter resonerat utförligt – i vissa fall mycket utförligt – kring anledningar till att vi missar skattefel. Alla de olika anledningar ni har tagit upp finns sammanställda i avsnitt 2.6 i del 2.

Bedömningarnas storlek

I Tabell 1 nedan kan du se dina egna bedömningar av hur mycket vi missar inom de tre huvudledningarna som presenterades i den första enkäten. Du kan också se information om dina expertkollegors bedömningar (lägsta och högsta bedömning, genomsnittlig bedömning samt median). På nedersta raden hittar du samma statistik för de sammanlagda bedömningarna (där varje experts tre separata bedömningarna alltså summerats).

Tabell 1. Fördelning av experternas bedömningar av hur mycket vi missade.

Anledning till miss	Din bedömning	Lägsta bedömning	Högsta bedömning	Genomsnitt	Median
Handläggarens egenskaper	30 000 kr	100 kr	30 000 kr	5 860 kr	2 000 kr
Granskningsprogrammet	20 000 kr	500 kr	20 000 kr	5 750 kr	3 000 kr
utformning					
Faktorer kopplade till det granskade företaget	25 000 kr	300 kr	25 000 kr	7 280 kr	5 000 kr
SUMMA	75 000 kr	900 kr	75 000 kr	18 890 kr	10 500 kr

Vi skulle vilja skicka med er två reflektioner om resultaten i tabellen.

För det första kan det vara lätt att tänka att det genomsnittliga värdet på bedömningen från den första enkäten ligger nära det ”sanna” värdet av hur mycket vi missar i våra kontroller. Så behöver det inte alls vara (om det vore så skulle vi ju dessutom vara färdiga nu). Värdena som återfinns i tabellen visar hur era bedömningar såg ut i den första omgången, då ni hade tillgång till er egen kunskap och den begränsade information ni fick från oss. Nu har ni tillgång till ny information från oss och från era expertkollegor, inklusive statistik på bedömningarnas storlek, och har därför möjlighet att göra mer informerade bedömningar. Hur du värderar och väljer att ta hänsyn till denna information i din nya bedömning är förstås upp till dig.

För det andra kan vi se att genomsnittet är högre än medianen för era bedömningar. När bedömningar varierar mycket kan genomsnittet påverkas mycket av enstaka bedömningar. I det här fallet har de högsta bedömningarna haft större inflytande på genomsnittet än de låga bedömningarna. Medianen är den bedömning som ligger i mitten efter att bedömningarna har ordnats efter storlek, dvs. antalet bedömningar som är högre är lika många som antalet som är lägre än denna bedömning. Den ger därför en kompletterande bild av hur stor ”den mellersta” bedömningen är.

Bedömningsstrategier

Ni använde er av flera olika strategier i era bedömningar. En vanligt förekommande metod var att dela upp varje bedömning av hur mycket vi missar på grund av en huvudanledning i olika ”del-anledningar”, och sedan göra bedömningar för varje sådan anledning till fel. En annan var att göra en bedömning för en av frågorna och sedan utgå från den för de andra bedömningarna (”Det här är troligen något mindre än vad jag svarade i 1a, min bedömning är därför att...”).

Vid bestämmandet av själva värdet var det vanligast att använda sin intuition och göra informerade gissningar om storleken. Men det var också vanligt att göra storleksbedömningen i två steg: dels bedöma hur vanligt förekommande det var att vi missade vissa typer av fel, dels bedöma hur stora dessa fel som vi missat är i genomsnitt. För att göra dessa bedömningar använde ni också en del olika information, exempelvis om populationsstorlekar och om resultat från de kvalitetskontroller som vi genomför. (Kvalitetskontroller är kontroller av själva revisionerna. Dessa genomförs i efterhand för att försäkra oss om att revisionerna håller god kvalitet.) Denna, och mycket annan, information finns presenterad i Del 2 i detta dokument.

Information

I många fall har ni utgått från olika typer av information som grund för era bedömningar. I ännu fler fall har ni efterfrågat information som skulle ge er bättre möjligheter till säkrare bedömningar. Vanligast var påpekanden om att ni tror att vi missar olika mycket fel i olika företagstyper, och att det därför vore bra att känna till fördelningen av företagstyper i populationen. Den

informationen har vi sammanställt i Del 2, tillsammans med så mycket av all annan information som ni använt eller efterfrågat som vi kunnat ta fram.

DEL 2 - Information som använts eller efterfrågats

Här följer en del olika fakta och information som ni experter antingen använt er av eller efterfrågat i svaren till den första enkäten. Vi har försökt få fram all information ni efterfrågat, men vi har däremot inte tagit fram någon information utan signal från er om att den är önskvärd. Vi har heller ingen ”avsikt” med informationen. Om och hur ni använder den är upp till er själva. Förhoppningsvis kan den vara till hjälp vid era bedömningar.

Statistik uppdelat på företagets storlek och juridiska form

Flera av er har efterfrågat mer kunskap om hur fördelningen av olika företagstyper ser ut i populationen, och hur kontrollresultaten ser ut för olika företagstyper. Framför allt har ni velat veta mer om storleksfördelningen och fördelningen mellan aktiebolag och enskilda näringsidkare. Därför får ni här information uppdelad på fyra olika grupper av företag: *små aktiebolag* (lönesumma mellan 100 000 och 600 000 kr), *små medelstora aktiebolag* (lönesumma mellan 600 000 kr och 3 miljoner kr), *stora medelstora aktiebolag* (lönesumma över 3 miljoner kr) samt *enskilda näringsidkare* (oavsett storlek). Det är också denna uppdelning vi kommer att använda för bedömningar i den här omgångens enkät. Företagens fördelning i populationen och kontrollresultaten från Skattefelskontrollen för de olika grupperna finns i tabell 2 nedan.

Tabell 2. Företagspopulationens sammansättning och kontrollresultat. Genomsnitt för beskattningsåren 2014–2018.

Grupp	Antal i populationen	Andel av populationen	Genomsnittligt fel	Andel med ändring
Små AB	184 000	35 %	23 000	44 %
Små medelstora AB	82 000	15 %	47 000	60 %
Stora medelstora AB	34 000	6 %	50 000	61 %
Enskild näringsverksamhet	233 000	44 %	27 000	54 %
Totalt	532 000	100%	30 000	52 %

Annan statistik om företagspopulationen

Här följer en del annan statistik som rör hur företagspopulationen ser ut och som ni också efterfrågat eller använt er av.

Företag i svensk och utländsk koncern

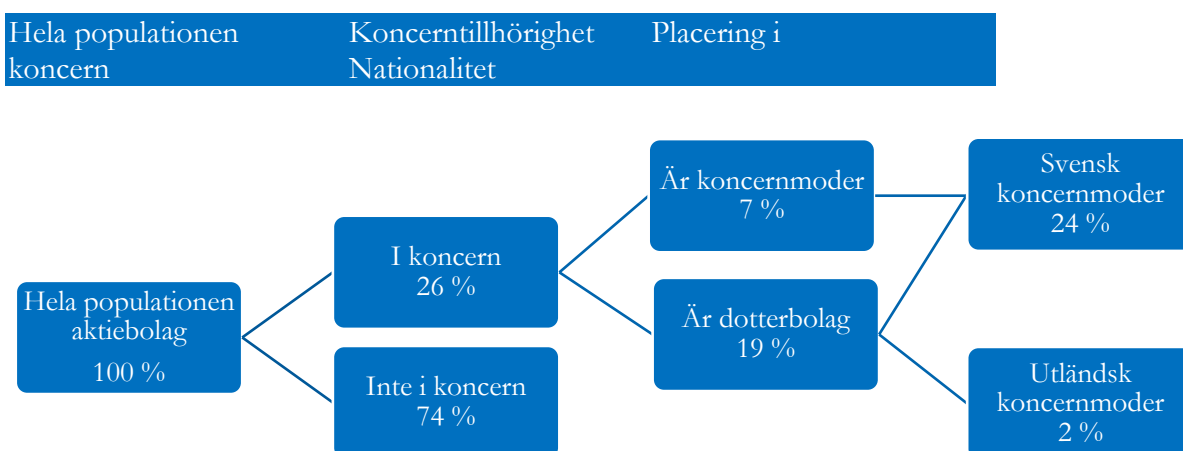
Flera av er efterfrågade information om hur många av företagen som ingår i koncern och eventuellt ingår i samma koncern som utländska bolag. Dessa faktorer kan tänkas påverka hur svårt det är att granska företagen.

De enskilda näringsverksamheterna ingår inte i koncerner. Av de aktiebolag som ingår i Skattefelskontrollens population ingår däremot 26 procent i en koncern, varav 7 procentenheter är koncernmoder och 19 procentenheter är dotterbolag i en koncern.

Tyvärr kan vi i vår data inte se hur många av bolagen som ingår i en koncern som innehåller utländska dotterbolag. Däremot kan vi se att ungefär 2 procent av aktiebolagen direkt eller indirekt ägs av en utländsk koncernmoder, vilket innebär att det finns åtminstone ett utländskt företag i koncernen. Den siffran ska därför ses som ett ”golv” för hur många av aktiebolagen som ingår i en koncern med utländska företag. Den verkliga siffran är garanterat högre, men vi vet helt enkelt inte hur hög den är.

Den ovan beskrivna statistiken kan också ses i figur 1 nedan.

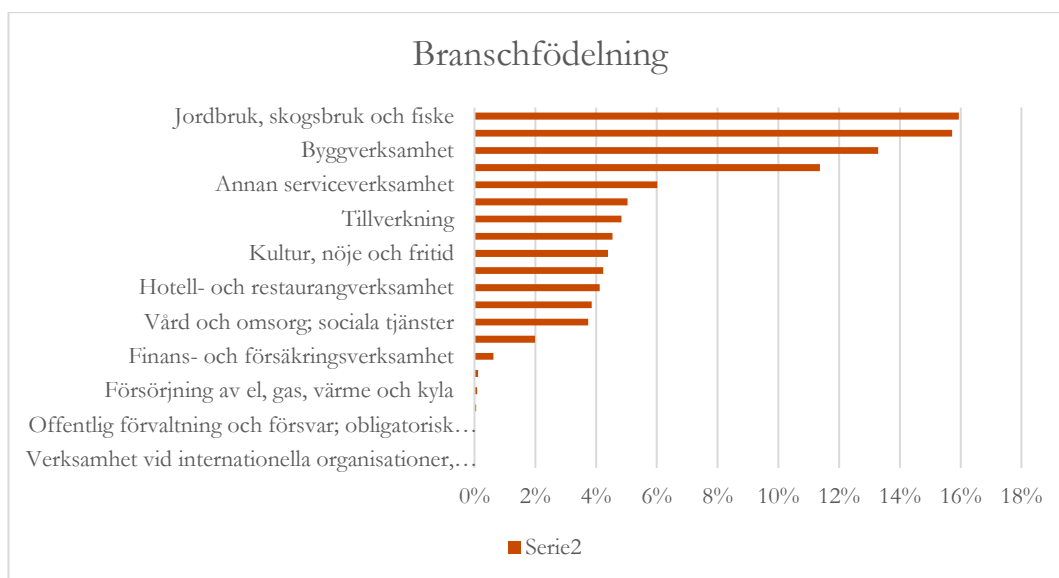
Figur 1. Koncernstrukturer i Skattefelskontrollens population. Redovisat som andelar av hela Skattefelskontrollens population av aktiebolag.

Företagens branschfördelning

Flera av er har varit inne på att riskerna kan vara olika inom olika branscher, eller att vissa branscher kan kräva olika mycket branschspecifik kunskap. Vi har därför tagit fram statistik över branschfördelningen i populationen. Den gäller för både aktiebolag och enskild näringsverksamhet. Branschfördelningen hittar du i figur 2 nedan.

Figur 2. Branschfördelning bland företagen (både AB och NE) i Skattefelskontrollens population.

I figur 3 kan du också se hur vanligt det är att vi hittar fel inom företag i olika branscher i Skattefelskontrollen. Andelen som gjort något fel är högst (ca 70 procent) inom *hotell/restaurang* och *byggverksamhet*. Notera dock att det inte per automatik innebär att vi *missar* mer i dessa branscher. Bland övriga branscher har *utbildning*, *transport* och *uthyrning* något högre andel som gör fel (60 procent) än övriga branscher (ungefär 50 procent över lag).

Här kan det vara värt att påpeka att företagen i de olika branscherna kan skilja sig åt i termer av både storlek och juridisk form. Att regelefterlevnaden tycks lägre i en viss bransch än i en annan kan därför bero på att branscherna i sig skiljer sig åt, att företagstyperna i de olika branscherna skiljer sig åt, eller båda delarna.

Figur 3. Andel företag som får ändring i Skattefelskontrollen, per bransch.

Andel företag som anlitar extern revisor

Om ett företag har anlitat en extern revisor eller inte kan påverka hur mycket vi missar av åtminstone två anledningar (som ni tagit upp): dels kan en extern revisor verka för att mer är rätt från början (dvs. *minskad* risk att vi missar fel), dels kan det hända att den granskande handläggaren blir mindre noggrann och antar att egentligen granskningsvärda risker är rätt (dvs. *ökad* risk att vi missar fel).

Bland de granskade aktiebolagen är det generellt vanligare med revisor ju större företaget är. I den minsta gruppen aktiebolag, med lönesumma mellan 100 000 kr och 600 000 kr, har ungefär 40 procent anlitat en extern revisor. Bland dem med lönesumma mellan 600 000 kr och 3 miljoner kr är motsvarande andel 80 procent. Bland aktiebolagen med lönesumma över 3 miljoner kr anlitar i princip alla en extern revisor. Vi har tyvärr ingen information om hur stor andel av de enskilda näringsidkarna som anlitat externa revisorer.

Här kan också påpekas att vi i riskanalysen inte sett att kontrollresultatets storlek påverkats av huruvida företaget anlitat extern revisor eller inte. Men det kan förstås fortfarande vara så att vi *missat* olika mycket.

Statistik om feltyper

Flera av er har också efterfrågat information om vad det är för fel vi hittar i Skattefelskontrollen. Vi har därför hämtat in följande statistik från den taktiska

riskanalysrapport som varje år presenteras utifrån resultaten i Skattefelskontrollen.

Tre taktiska risker är de absolut största feltyperna bland företagen: *Fel vid uttag av medel ur eget företag* (45 procent av skattefelet), *Fel- eller oredovisade intäkter* (15 procent) och *Felredovisade eller ej avdragsgilla kostnader* (14 procent).

Fel vid uttag av medel ur eget företag - Riskområdet omfattar allt som delägare i fåmansbolag och enskilda näringsidkare tar ut ur det egna företaget utan korrekt beskattning. Det omfattar privata levnadskostnader som bekostas av företaget, utnyttjande av företagets egendom eller uttag av varor och tjänster, kostnadsersättningar, utdelningar, felaktig användning av 3:12 reglerna med mera. Riskområdet omfattar även andra former av uttag som exempelvis förbjudna lån, oredovisad lön, fakturering från eget företag med mera.

Fel- eller oredovisade intäkter - Riskområdet omfattar intäkter som inte redovisas eller som redovisas fel, samt följdändringar på momsen. Riskområdet omfattar inte avyttring av fastighet, uttagsbeskattning eller förmåner som avser delägare eller enskilda näringsidkare.

Felredovisade eller ej avdragsgilla kostnader - Riskområdet omfattar felredovisade eller ej avdragsgilla kostnader, samt följdändringar av momsen. Området omfattar inte avdrag för privata kostnader eller kostnader i samband med innehav, byggnation eller avyttring av fastighet.

Förekomsten av fel kopplade till de olika taktiska riskerna i vår population, och hur stor andel av kontrollresultatet som kommer från dessa fel, kan du se i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Skattefel per taktisk risk. Andel av företagen som gjort fel samt feltypens andel av det totala kontrollresultatet.

Taktisk risk	Andel företag med detta fel	Andel av skattefelet
Fel vid uttag av medel ur eget företag	40 %	45 %
Fel- eller oredovisade intäkter	10 %	15 %
Felredov. el. ej avdragsgilla kostnader	31 %	14 %
Övriga taktiska risker	–	mellan 1 och 8 % var

Statistik om handläggare och tilldelning av granskningsobjekt

Ni har också efterfrågat information om vilken erfarenhet och bakgrund de handläggare som arbetar inom Skattefelskontollen har, och vilken typ av företag handläggare med olika bakgrund arbetar med. Det här är inte så lätt att kvantifiera, men ungefär 50 procent av handläggarna har arbetat som revisorer i mer än fem år, ungefär 30 procent har arbetat mellan 1 och 5 år som revisorer och resten (20 procent) är helt nya.

Angående tilldelningen av granskningsobjekt så försöker man se till att mer erfarna handläggare får arbeta med större företag. Tilldelningen sker dock också utifrån den geografiska situationen och hänsyn tas förstås också till tillgången på granskningsobjekt.

Resultat av kvalitetskontrollerna av SFK

Varje år kvalitetsgranskas ungefär 10 procent, eller 60 stycken, av revisionerna i skattefelskontrollen. Dessa granskningar görs för att säkerställa att Skatteverket uppnår sitt syfte med kontrollen. Eftersom revisionerna granskas i efterhand kan man säga att det som framkommer i dessa kvalitetskontroller är sådant som går att upptäcka i dokumentationen av själva revisionen. Missar som sker i revisionen men som inte dokumenteras på något sätt framkommer alltså inte.

Mycket övergripande kan sägas att resultaten från dessa granskningar varierar mellan åren, men typiskt sett upptäcks årligen något enstaka materiellt fel, där beslutet bedömdes som felaktigt. Det är ett relativt allvarligt fel. Dessutom upptäcks något enstaka annat fall där beskattningsbeslutet *kan* ha blivit fel, exempelvis för att utredningsskyldigheten inte är uppfylld.

För att underlätta tolkningen av dessa siffror kan följande konstateras. Om vi antar att vi hittar något enstaka allvarligt och något enstaka mindre allvarligt fel när vi granskar 10 procent av revisionerna varje år, innebär det att vi i kvalitetskontrollen skulle upptäcka ungefär 10 allvarliga och 10 mindre allvarliga misstag om samtliga revisioner granskades. I relativa termer motsvarar det att vi skulle upptäcka allvarliga fel i omkring 1,5 procent av våra revisioner och mindre allvarliga fel i ytterligare 1,5 procent av våra revisioner. Eftersom många misstag förmodligen inte lämnar spår i

revisionsdokumentationen kan även dessa siffror betraktas som undre gränser för hur mycket vi missar i kontrollen.

Lista på anledningar till att vi missar skattefel

Här följer en lista på de anledningar till att vi missar fel i Skattefelskontrollen som ni angivit i den första rundan. Vi har inte gjort någon värdering av hur viktiga de olika anledningarna är. I stället har vi försökt få med alla de anledningar ni tagit upp. Avsikten med den här listan är att ni ska få en mer fullständig bild av vad ni och era expertkollegor tror kan vara anledningar till att vi missar skattefel.

Handläggarens egenskaper

- Mer oerfarna handläggare kan ha svårare att välja rätt stickprov och att göra riskbedömningar, kan ha sämre materiella kunskaper och kan ha svårare att se helhetsbilden. Man kan också uppleva tidspress i större utsträckning.
- Mer oerfarna handläggare kan dock också vara noggrannare och ta fler stickprov än en mer erfaren handläggare.
- Mer oerfarna handläggare ska alltid samarbeta med en mer erfaren handläggare, vilket bör minska risken för fel. Det kan dock hända att den oerfarna handläggaren inte vill ”störa” sin kollega alltför ofta och därför släpper saker hen är osäker på.
- Erfarna handläggare kan vara mindre noggranna med att följa granskningsprogrammet, och även dessa kan ha kunskapsluckor. Kontrollen omfattar många olika områden och ingen handläggare är expert på alla dessa.
- Det är en fördel att ha erfarenhet av olika typer av revisioner och branscher för att känna till vanliga fel och specifika regler.
- Handläggare som tidigare arbetat med riskbaserade revisioner kan tänkas släppa fel som i andra kontroller skulle anses för små för att utreda, men som ska granskas och rättas i Skattefelskontrollen.
- Kunskapsbrister kan vara en källa till missar främst i fråga om moms, men även för t.ex. vad som ska förmånsbeskattas.
- Kunskapsbristerna kan ha effekt i bedömningsfrågor.
- Det kan hända att handläggaren litar för mycket på bolag som haft extern hjälp med bokföringen.
- Det kan hända att man frångår granskningsprogrammet.
- Generellt skiljer sig handläggare åt vad avser erfarenheter, kunskaper och synsätt. De har olika ambitions- och intressenivåer.
- Alla människor gör misstag.

Granskningsmetodens utformning

- I många fall tar vi bara ut vissa stickprov. Det kan finnas fel i andra verifikat.
- Det kan vara svårt att välja ut ”rätt” stickprov. Särskilt om det finns många leverantörer och olika typer av kostnader. Problem kan uppstå hos alla typer av företag, men oftare i större företag. Där kan det ofta finnas många olika konton, och en viss transaktion kan hamna under vilket som av flera olika konton.
- I större företag skulle det behövas fler stickprov. Företag med många transaktioner gör att fel kan ”drunkna” i mängden.
- Stickprovstagning försvåras också av om det saknas verifikations-/transaktionstext (i SIE-filen).
- Är det inte uppenbart att något är fel så går vi inte in så djupt i kontrollen, en djupare kontroll skulle kanske ha hittat fel.
- Granskningsprogrammet täcker inte alla områden där fel kan uppstå.
- Fel som finns i separata system och som inte syns i huvudboken kan missas eftersom vi inte gör någon systemkartläggning.
- Poster som sträcker sig över bokslutsdagen kan vara svåra att kontrollera, ni de fall vi bara granskar sådant som tillhör beskattningsåret.
- Det är rimligen mer fel när det rör affärstransaktioner som företagen inte vanligtvis hanterar, och där kan vi missa att granska saker utifrån granskningsprogrammet.
- Vissa områden som lagervärdering eller pågående arbeten är svåra att täcka utan en grundligare kontroll. Andra områden t.ex. bilförmåner, deklarationskostnader, sjukförsäkringar, telefonkostnader, representation och resor med nöjesinslag är samtliga antingen systematiska till sin natur eller har så få verifikat på kontona att de kommer med i granskningen. Privata kostnader bokförda på fel konto är däremot svåra att alltid upptäcka.
- Återlagda kostnader under skattemässiga justeringar, transaktioner mellan avräkningskonton, och kunskapsbrist när det gäller förmåner kan också öka risken för att vi missar fel.
- Fördelning av moms gällande skattepliktig/icke-skattepliktig verksamhet är också ett område som är svårt.
- Vi har inte så många granskningspunkter när det gäller värdering av balansposter i balansräkningen.
- En reell eller upplevd tidspress kan göra att handläggare släpper igenom saker som inte säkert är rätt. Det finns därmed en reell eller upplevd avvägning mellan noggrannhet och snabbhet.
- Tidsbegränsning kan också göra att handläggare ”nöjer sig” när man hittat en viss mängd fel och inte fullföljer revisionen lika noggrant som man skulle gjort annars.

Faktorer kopplade till det granskade företaget

- När ett företag medvetet försöker fuska och dölja detta kan det vara svårt att upptäcka fel. Skatteupplägg är t.ex. svåra att hitta i Skattefelskontrollen. Det kan också finnas en del omfaktureringar och

oriktiga fakturor (där det står en sak på fakturan men den avser något annat). Sådana fel kan vara sällan förekommande men kan vara stora när de finns.

- Företag kan vara ganska luddiga i sina beskrivningar. Problemet kan vara större om företaget inte till 100 procent samarbetar vid revisionen. Man kan då hamna i ett läge där det är svårt att veta att någonting är fel.
- En del företag har av slarv, okunskap eller ovilja knappt någon bokföring värd namnet. Alternativt klumpsummor eller mycket lite information på fakturorna. Särskilt om detta samverkar med att man inte till 100 procent samarbetar vid revisionen kan det leda till att vi missar fel.
- Företag som är komplexa eller har komplex bokföring kräver mer erfarenhet och en viss tur i stickprovstagandet.
- Transaktioner mellan koncernföretag eller intresseföretag kan vara svåra att bedöma rent rättligt. Utländska dotterbolag ökar på komplexiteten och risken för fel. Dessa fel kan också vara stora. Komplexiteten försvårar också bedömningen om huruvida en djupare granskning skulle vara motiverad.
- Vid automatkonteringar blir det lätt fel och ju fler omkonteringar desto större risk för att vi missar fel. Det samma gäller generellt för poster som är omrubricerade eller omklassificerade.
- En del företag har utländska kontoplaner vilket kan försvåra stickproven (t.ex. kan det vara svårt att veta om det är ett resultat- eller balanskonto).

Här följer ett antal frågor som handlar om att göra bedömningar av hur mycket vi missar i våra kontroller. I den första enkäten gjorde du bedömningar av skattefelet uppdelat efter tre huvudanledningar till att vi missar fel i våra kontroller. Du har nu fått ta del av resultatet av de övriga experternas samlade bedömningar och av en mängd ytterligare information om Skattefelskontrollen och företagspopulationen som granskas. I den här enkäten vill vi i stället att du gör separata bedömningar av hur mycket vi missar i en genomsnittlig kontroll inom Skattefelskontrollen uppdelat i olika grupper av företag. Anledningen till denna förändring är att indelningen i grupper baserade på företagstyp i större utsträckning passar de resonemang ni fört och den information ni efterfrågat i den första enkäten.

Vi hoppas att det nya underlaget ska ge er bättre möjlighet att göra bedömningar, men vi förstår att frågorna fortfarande kan vara svåra att svara på. Försök ändå att besvara alla sex frågor efter bästa förmåga. Och använd gärna den information du fått i Del 2 av informationsdokumentet!

DEL 3 - Enkäten

I de följande frågorna vill vi att du tänker dig en Skattefelskontroll av ett genomsnittligt företag inom en viss grupp (som specificeras i varje fråga). Kontrollen utförs av medarbetare som i dag arbetar med skattefelskontroller. I varje fråga får du viss ytterligare information om företagsgruppen (denna information finns också i Del 2 i informationsdokumentet).

Enskilda Näringsidkare

Gruppen *enskilda näringsidkare* utgör 44 procent av populationen i Skattefelskontrollen. I våra kontroller av denna grupp får 54 procent en ändring av skatten. Bland dem som får en ändring i kontrollen är den genomsnittliga höjningen 50 000 kronor. Tillsammans innebär det att det genomsnittliga, upptäckta skattefelet för enskilda näringsidkare i Skattefelskontrollen är 27 000 kronor.

Fråga 1a. Hur mycket skattefel⁶ tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är en enskild näringsidkare? Svara i kronor i flervalstapan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 1a, och ange vilken information och vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

Små aktiebolag

Gruppen *små aktiebolag* utgör 35 procent av populationen i Skattefelskontrollen. Med små aktiebolag avses företag med en lönesumma mellan 100 000 och 600 000 kronor. I våra kontroller av denna grupp får 44 procent en ändring av skatten. Bland dem som får en ändring i kontrollen är den genomsnittliga höjningen 52 000 kronor. Tillsammans innebär det att det genomsnittliga, upptäckta skattefelet för små aktiebolag i Skattefelskontrollen är 23 000 kronor.

Fråga 2a. Hur mycket skattefel tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är ett litet aktiebolag? Svara i kronor i flervalstapan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 2b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 2a, och ange vilken information och vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

⁶ Med skattefel avses här och i det följande själva skattekonsekvensen av de fel företaget gjort.

Små medelstora aktiebolag

Gruppen *små medelstora aktiebolag* utgör 15 procent av populationen i Skattefelskontrollen. Med små medelstora aktiebolag avses företag med en lönesumma mellan 600 000 och 3 000 000 kronor. I våra kontroller av denna grupp får 60 procent en ändring av skatten. Bland dem som får en ändring i kontrollen är den genomsnittliga höjningen 78 000 kronor. Tillsammans innebär det att det genomsnittliga, upptäckta skattefelet för små medelstora aktiebolag i Skattefelskontrollen är 47 000 kronor.

Fråga 3a. Hur mycket skattefel tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är ett litet medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalstapan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 3b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 3a, och ange vilken information och vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

Stora medelstora aktiebolag

Gruppen *stora medelstora aktiebolag* utgör 6 procent av populationen i Skattefelskontrollen. Med stora medelstora aktiebolag avses företag med en lönesumma över 3 000 000 kronor. I våra kontroller av denna grupp får 61 procent en ändring av skatten. Bland dem som får en ändring i kontrollen är den genomsnittliga höjningen 82 000 kronor. Tillsammans innebär det att det genomsnittliga, upptäckta skattefelet för stora medelstora aktiebolag i Skattefelskontrollen är 47 000 kronor.

Fråga 4a. Hur mycket skattefel tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är ett stort medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalstapan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 4b. Förklara tydligt hur du tänkt i din bedömning av fråga 4a, och ange vilken information och vilka antaganden du använt. Beskriv gärna också din osäkerhet.

svar:

Reflektion

Detta är inte en fråga utan en punkt där du har möjlighet reflektera över dina svar. I den första enkäten fanns en ”reflektionsruta” där du blev ombedd att summera dina bedömningar från de tidigare frågorna. På så sätt kunde du se vad dina svar innebar för din totala bedömning av hur mycket vi missar i en genomsnittlig kontroll.

En motsvarande reflektion är inte lika enkel att göra i den här enkäten. Dina bedömningar på frågorna 1a–4a har nu handlat om olika stora delar av den totala företagspopulationen i Skattefelskontrollen. Det är därför inte lika enkelt att se vad en hopvägning av de enskilda bedömningarna innebär för ”en genomsnittlig kontroll” i Skattefelskontrollen.

Om du öppnar det infogade Excel-dokumentet nedan (dubbelklicka på ikonen för att öppna) kan du där fylla i dina svar på frågorna 1a–4a. Du kan då se vad dina bedömningar ger för totalbedömning av vad vi missar i en genomsnittlig kontroll för hela populationen i Skattefelskontrollen. Som en jämförelsepunkt kan vi påminna om att vi hittar 30 000 kronor i skattefel i en genomsnittlig granskning i Skattefelskontrollen.

Delfireflekion
omgång 2.xlsx

Om du är nöjd med din sammanvägda bedömning går du vidare, annars kan du justera dina svar i frågorna 1a, 2a, 3a och/eller 4a ovan.

Du behöver inte spara excel-dokumentet när du är färdig, det är bara att stänga. Övriga frågor

Fråga 5. Vi förstår att bedömningarna i frågorna 1-4 är svåra att göra, trots att du den här gången hade tillgång till mer information än i den första enkäten. Det finns alldeles säkert ytterligare information som skulle ha underlättat bedömningarna. Här kan du ange saker som du skulle vilja ha mer kunskap om och som skulle ge dig bättre förutsättningar för att göra bedömningar i frågorna.

svar:

Fråga 6. Övriga kommentarer. Här kan du beskriva problem du haft med att svara på frågorna. Du kan också ange om du tycker att något varit otydligt i instruktionerna, om du tycker att det finns anledningar till att vi missar skattefel som du inte fått utrymme för att bedöma, m.m.

svar:

När du är färdig med enkäten skickar du in den till Elena Maximez:

elena.maximez@skatteverket.se

Stort tack för din fortsatta medverkan i projektet!

Bilaga 3: Enkätrunda 3

Det har nu blivit dags för den tredje Delfi-rundan. Ni känner nu till bakgrunden till projektet och har i de två första rundorna fått göra bedömningar på två lite olika sätt. Den här gången får ni lite mindre information och enkäten är ganska lik den förra rundans enkät. Vi tror därför att själva bedömningarna kommer att gå snabbare att göra.

Detta utskick består av två delar.

I den första delen hittar du information om era bedömningar från runda två. Den informationen är något mer detaljerad än efter den första rundan. Däremot har vi i den här rundan inte tagit fram någon ny statistisk information eller liknande underlag.

I den andra delen återfinns själva enkäten. Där ber vi er om bedömningar på samma sätt som i den förra enkäten. Nytt för den här gången är att ni också ombeds fundera på vad som är rimliga gränser för bedömningen, bl.a. för att vi ska kunna ge er tydligare återkoppling om vad era kollegor anser i en eventuell fjärde runda⁷.

DEL 1 – Information om era bedömningar

I den förra rundan bedömde ni hur mycket skattefel ni tror att vi missar i en genomsnittlig kontroll av en viss sorts företag. En sammanvägning av alla era bedömningar resulterade i en genomsnittlig bedömning av hur mycket vi missar i en Skattefelskontroll på 10 379 kr, med ett bedömningsspänn mellan 1 295 kr och 32 700 kr. I den första rundan var motsvarande genomsnittliga bedömning 18 890 kr med ett bedömningsspänn mellan 900 kr och 75 000 kr. Skillnaden mellan den lägsta och högsta bedömningen har därmed minskat mellan rundorna. I tabell 1a nedan finns era nya bedömningar presenterade i kronor. I tabell 1b visar vi istället samma bedömningar uttryckta som andel av respektive grupps genomsnittliga kontrollresultat (dvs. er bedömning av vad vi missat dividerat med det skattefel vi hittat i Skattefelskontrollen). I figur 1 kan ni också se alla experters sammanvägda bedömningar på en tallinje, med medel och median utsatta.

⁷ Vi vet i dagsläget inte hur många enkättrundor det blir. Det är viktigt att projektet ger ett okej utrymme för experter både att ta in ny information och att ha en strukturerad interaktion med övriga experter. Vår gissning att det krävs mellan tre och fem rundor totalt står hittills fast. Troligen (och förhoppningsvis) går varje runda något snabbare att svara på än de tidigare.

Tabell 1a. Din bedömning och fördelning av alla experternas bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen. I kronor.

Grupp	Din bedömning	Medel	Median	Min	Max
Enskild näring	0 kr	8 222 kr	3 000 kr	500 kr	30 000 kr
Små AB	0 kr	8 222 kr	3 000 kr	500 kr	30 000 kr
Små medelstora AB	0 kr	14 333 kr	10 000 kr	2 000 kr	40 000 kr
Stora medelstora AB	0 kr	20 222 kr	10 000 kr	2 000 kr	50 000 kr
Sammanvägd bedömning	0 kr	10 379 kr	5 363 kr	1 295 kr	32 700 kr

Tabell 1b. Din bedömning och fördelning av alla experternas bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen. Som andel av genomsnittligt kontrollresultat (procent).

Grupp	Din bedömning	Medel	Median	Min	Max
Enskild näring	0 %	30 %	11 %	2 %	111 %
Små AB	0 %	36 %	13 %	2 %	130 %
Små medelstora AB	0 %	30 %	21 %	4 %	85 %
Stora medelstora AB	0 %	40 %	20 %	4 %	100 %
Sammanvägd bedömning	0 %	35 %	18 %	4 %	109 %

Figur 1. Alla experters sammanvägda bedömningar av vad vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen.

Sammanvägda bedömningar

Även om ni inte är helt överens om hur mycket vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll, finns det några saker ni är eniga om. För det första har ni genomgående bedömt att vi missar ungefär lika mycket vid kontroller av enskilda näringsidkare som av små aktieföretag. I de allra flesta fallen har ni

bedömt att vi missar precis lika mycket. Detta återspeglas också i att bedömningarna för dessa grupper i tabell 1a ovan är identiska när de beskrivs övergripande.

Med endast något enstaka undantag har ni också bedömt att vi missar mer ju större det granskade företaget är. Det gäller framför allt i kronor och ören (se tabell 1a). Vi *hittar* ju också mer skattefel i stora företag, och ser vi till era bedömningar av vad vi missar i kontrollen *mätt som andel av vad vi hittar* så skiljer de större företagen inte ut sig på samma sätt. Se procenttalen för medel- och medianbedömningarna i tabell 1b ovan.

Med det sagt, så har flera av er också tagit upp att själva anledningen till att vi missar fel skiljer sig åt mellan företagstyperna. Generellt kan man säga att riskerna för privata kostnader och liknande uppfattas som större i de små bolagen, och att det kan vara svårt att upptäcka alla dessa – särskilt som bokföringen kan vara bristfällig i de minsta företagen. I de större bolagen är bokföringen ofta bättre och man har ofta extern hjälp. Där kan det i stället vara svårt att hitta sådant som rör mer komplexa problem som koncernförhållanden och skatteupplägg - områden som kanske inte ens täcks av granskningsprogrammet. Dessutom kan det vara svårt att fånga allt i större bolag även i de fall felen täcks av granskningsprogrammet, bland annat eftersom vi endast begär ut ett visst antal stickprov.

Om man ser till de bedömningsstrategier ni använt så liknar de mycket svaren från den första enkäten, med utförliga resonemang och avvägningar. Det finns både schablonberäkningar och kvalificerade gissningar. Många av er har också poängterat att ni tagit intryck av både kollegornas svar och delar av den statistik som vi presenterade. Exempelvis har ni hänvisat till de olika anledningar till att vi missar fel som andra experter bidragit med, fördelningen av kontrollresultaten mellan olika företagsgrupper och andelen företag som ingår i koncerner.

Ni har också efterfrågat en del ny information. I många fall är det information som vi har svårt att ta fram. Men en sak som vi tagit fasta på är att ni efterfrågat mer information om hur era kollegor resonerat. Som ni förstår är det mycket svårt att sammanfatta sådan information, med den typen av öppna bedömningar som ni gjort hittills. Vi har därför inkluderat ett par nya frågor i enkäten, där ni ombeds kommentera på specifika värden. Tanken är att det ska bli tydligare för både er och oss hur ni tänker kring vad som är rimliga nivåer på en bedömning.

DEL 2 – Enkäten

I den här rundan ska du återigen bedöma hur mycket skattefel du tror att vi missar i Skattefelskontrollen. Eftersom ni nu känner till bakgrunden formulerar vi frågorna något mer kortfattat, men upplägget är inledningsvis i princip identiskt med det i den förra rundan: du bedömer hur mycket du tror att vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll för fyra grupper av företag: enskilda näringsidkare (alla som ingår i populationen, dvs. som har en omsättning över 100 tkr), små aktiebolag (lönesumma mellan 100 och 600 tkr), små medelstora aktiebolag (lönesumma mellan 600 tkr och 3 mnkr och stora

medelstora aktiefbolag (lönesumma över 3 mnkr). I tabell 2 nedan har vi sammanfattat informationen om de olika företagsgrupperna. En beskrivning av era bedömningar för de olika grupperna finns i del 1 ovan.

Tabell 2. Övergripande statistik om de olika företagsgrupperna.

Grupp	Andel av populationen ¹	Andel av granskad population ²	Genomsnittligt fel ³	Andel med ändring i Skattefelskontrollen
Enskild näringsverksamhet	44 %	35 %	27 000 kr	54 %
Små AB	35 %	25 %	23 000 kr	44 %
Små medelstora AB	15 %	21 %	47 000 kr	60 %
Stora medelstora AB	6 %	19 %	50 000 kr	61 %
Totalt	100 %	100 %	30 000 kr	52 %

1) Avser fördelningen av företag i hela den population som *kan* granskas i Skattefelskontrollen (målpopulationen).

2) Avser fördelningen av företag i den *faktiskt granskade* populationen, dvs de företag som slumpmässigt valts ut till kontroll.

3) Genomsnittlig fel för samtliga granskade företag i gruppen, inklusive de företag som granskats utan beslut om ändring. Bland de företag som fått ändring är det genomsnittliga felet naturligtvis högre.

Innan vi kommer till själva frågorna i enkäten vill vi påminna om två saker.

För det första vill vi påminna om den avgränsning som gjordes i projektet, dvs. att sådana fel som inte lämnar några spår i bokföringen och som Skatteverket i allmänhet inte upptäcker med mindre än att vi fått in tips, undantas från bedömningen. Vi vet redan att vi inte hittar sådana fel i Skattefelskontrollen, och sådana skattefel kommer att bedömas med andra metoder. Det kan exempelvis röra sig om svartarbete där säljaren och köparen är överens om premisserna och ersättning sker kontant. Anledningen till att vi påminner om detta är att vi sett att några experter fört vissa resonemang i enkätsvaren som tyder på att sådant svartarbete kan ha inkluderats i bedömningen.

För det andra vill vi påminna om att svara så uppriktigt och prestigelöst som möjligt. Vi som ser era svar följer inte upp dem på individnivå. Uppriktigheten är också viktig för att vi ska göra en korrekt tolkning av svaren och av resultaten från projektet.

Skattefelsbedömningar

Nu följer ett antal frågor, där de första frågorna i princip är desamma som i runda 2. Därefter kommer några frågor som handlar om vad du tycker är och inte är rimliga bedömningar. Precis som tidigare är vi medvetna om att bedömningarna kan vara svåra att göra. Försök ändå svara så bra du kan på varje fråga.

Bedömningar

Hur mycket skattefel⁸ tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är...

Fråga 1a. ...en enskild näringsidkare? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1b. ...ett litet aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1c. ...ett litet medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1d. ...ett stort medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Reflektion

Innan du går vidare med enkäten vill vi gärna att du använder den nedan bifogade excel-filen för att – på samma sätt som i runda 2 – se hur dina svar vägs samman till en bedömning av det vad vi missar i ”en genomsnittlig kontroll”. Denna sammanvägning kan jämföras med bedömningarna i figur 1 och de understa raderna i tabellerna 1a och 1b ovan.

Delfireflektion
omgång 3.xlsx

Om du är nöjd med din sammanvägda bedömning går du vidare, annars kan du justera dina svar i frågorna 1a–d ovan.

Du behöver inte spara excel-dokumentet när du är färdig, det är bara att stänga.

Förändrade bedömningar

Här följer två frågor, där vi vill att du svarar på en av dem. Om du har förändrat dina bedömningar från runda 2, svara på Fråga 2a. Annars, svara på Fråga 2b.

⁸ Med skattefel avses här och i det följande själva skattekonsekvensen av de fel företaget gjort.

Fråga 2a. Svara på denna fråga om du i frågorna 1a–d förändrat någon eller några av dina bedömningar från runda 2. Beskriv här vad som fått dig att ändra bedömningen och hur du resonerat den här gången.

svar:

Fråga 2b. Svara på denna fråga om du i frågorna 1a–d inte förändrat någon av dina bedömningar från runda 2. Beskriv kort varför du inte ändrat dig i dina bedömningar. Ange också vad du tror skulle kunna få dig att förändra dina bedömningar, t.ex. någon viss sorts information eller liknande.

svar:

Rimlighetsbedömningar

Fråga 3 I de två första rundorna har ni experter nu fått ta del av en del information om anledningar till att vi missar fel i våra kontroller, egenskaper hos företagspopulationen, vad vi faktiskt hittar i våra kontroller, m.m. Dessutom har ni fått en del input om vad era expertkollegor gjort för bedömningar. Ändå är osäkerheten i bedömningarna förstås stor. För att både vi och ni experter ska få en bättre bild över vad ni som experter tycker utgör *rimliga* bedömningar av vad vi missar i en genomsnittlig kontroll, vill vi nu att du funderar på vad du tycker är en undre respektive övre gräns för vad det kan vara *rimligt* att tro att vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll. Kom ihåg att i en genomsnittlig kontroll hittar vi ett skattefel på ungefär 30 000 kr.

3a Vad anser du vara en *nedre* gräns för hur mycket skattefel vi missar i en genomsnittlig skattefelskontroll? Dvs. du bedömer att det inte är rimligt att tro att vi missar *mindre* än detta. Svara i kronor i rutan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

3a Vad anser du vara en *övre* gräns för hur mycket skattefel vi missar i en genomsnittlig skattefelskontroll? Dvs. du bedömer att det inte är rimligt att tro att vi missar *mer* än detta. Svara i kronor i rutan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 4 Här följer nu ett par frågor där du ombeds kommentera på den lägsta respektive högsta bedömningen i runda 2. Anledningen att vi ber om detta är för att ni ska kunna få återkoppling från era kollegor, och på så sätt förstå deras tankar och resonemang bättre.

Ett litet medskick, eftersom ni nu ombeds kommentera på en specifik bedömning: Om du var en av dem som gjort den högsta eller lägsta bedömningen i runda två – kom ihåg att ingen vet vad som är den korrekta bedömningen. Det är helt okej att vara oeniga, och ingen vet vem som har rätt.

4a I runda två var den lägsta, sammanvägda bedömningen av vad vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll 1 295 kronor. Ange om du anser att detta är en rimlig bedömning av vad vi missar i en genomsnittlig skattefelskontroll? Beskriv också varför du anser att bedömningen är eller inte är rimlig.

svar:

4b I runda två var den högsta, sammanvägda bedömningen av vad vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll 32 700 kronor. Ange om du anser att detta är en rimlig bedömning av vad vi missar i en genomsnittlig skattefelskontroll? Beskriv också varför du anser att bedömningen är eller inte är rimlig.

svar:

Fråga 5 Övriga frågor och synpunkter. Här kan du ange övriga synpunkter eller frågor som du har. Du kan också efterfråga information eller liknande.

svar:

När du är färdig med enkäten skickar du in den till Elena Maximez:

elena.maximez@skatteverket.se

Stort tack för din fortsatta medverkan i projektet!

Bilaga 4: Enkät runda 4

Det har nu blivit dags för den fjärde rundan i detta projekt. Det här dokumentet består av två delar.

I den första delen ges en sammanfattning av de bedömningar som ni gjorde i den förra rundan. Vi har försökt återge en bild av era resonemang och presenterar också information om era bedömningar av vad som anses vara rimliga respektive inte rimliga bedömningar. På så sätt hoppas vi kunna ge er en lite bättre bild av hur era kollegor resonerar.

I den andra delen återfinns enkäten. Inledningsvis ställer vi där samma bedömningsfrågor som i den förra rundan. Efter det kommer ett antal påståenden som ni ska ange om ni håller med om eller inte. Avsikten med den senare delen är att möjliggöra en bättre presentation av vad som ligger bakom era bedömningar. Tanken är att vi efter denna enkät ska ha möjlighet att genomföra en femte runda med bedömningar med hjälp av svaren på dessa frågor. Det är inte säkert att det blir någon sådan runda, men om det blir det ska vi försöka se till att den blir så enkel som möjligt att genomföra.

DEL 1 - Era bedömningar

Flera av er har uttryckt att era bedömningar för vissa grupper av företag förändrats mot bakgrund av de både resonemang som era kollegor uttryckt och de bedömningar som de gjort. Några har också sänkt sina bedömningar med anledning av påminnelsen om avgränsningen i projektet (att vi inte räknar med sådant som i princip inte är kontrollerbart eftersom det inte lämnar några spår i bokföringen).

Flera av er har emellertid också påpekat att ni inte ändrat er bedömning, för att ni inte fått någon ny så pass väsentlig information att det känts motiverat. Och många av er har också efterfrågat mer information om era expertkollegors svar.

Det är svårt att göra en rättvis sammanställning av era skriftliga svar. Svaren är varierande i sin detaljnivå och de ganska öppna frågor vi haft har inte alltid gett svar som är direkt jämförbara. I förra omgången ställde vi därför lite mer precisa frågor, där ni ombads kommentera på rimlighetsnivåer. Vi presenterar de resonemang som ni fört och resultaten från era rimlighetsbedömningar nedan.

För att försöka göra det hela ännu mer precist har vi i denna enkät också skickat med ett antal mycket standardiserade frågor. Dessa består av påståenden som ni ombeds svara på om ni håller med om eller inte. Påståendena har det gemensamt att det råder delade meningar om hur verkligheten ser ut bland er experter. Vår tanke med detta är att ni i en sista, relativt snabb runda efter denna ska få ge era ”slutgiltiga” svar, och att ni då kan få en enkel, överskådlig och relativt precis bild av hur era kollegor ser på några av de viktigaste faktorerna till att vi missar skattefel.

Bedömningar av vad vi missar

I tabell 1a och 1b nedan presenteras era senaste bedömningar av hur mycket skattefel vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen. I figur 1 kan du också se alla experters sammanvägda bedömningar på en tallinje, med medel och median utsatta.

Tabell 1a. Din bedömning och fördelning av alla experternas bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen. I kronor.

Grupp	Din bedömning	Medel	Median	Min	Max
Enskild näring	0 kr	5 611 kr	4 000 kr	1 000 kr	20 000 kr
Små AB	0 kr	6 167 kr	4 000 kr	1 000 kr	25 000 kr
Små medelstora AB	0 kr	12 556 kr	10 000 kr	3 000 kr	40 000 kr
Stora medelstora AB	0 kr	20 222 kr	20 000 kr	2 000 kr	50 000 kr
Sammanvägd bedömning	0 kr	7 918 kr	5 655 kr	1 840 kr	28 300 kr

Tabell 1b. Din bedömning och fördelning av alla experternas bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen. Som andel av genomsnittligt kontrollresultat (procent).

Grupp	Din bedömning	Medel	Median	Min	Max
Enskild näring	0 %	21%	15%	4%	74%
Små AB	0 %	27%	17%	4%	109%
Små medelstora AB	0 %	27%	21%	6%	85%
Stora medelstora AB	0 %	40%	40%	4%	100%
Sammanvägd bedömning	0 %	26%	19%	6%	94%

Figur 1. Alla experters sammanvägda bedömningar av vad vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen.

Den genomsnittliga, sammanvägda bedömningen är nu att vi missar skattefel om 7 918 kronor för ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen. Även om

skillnaderna i bedömningarna fortfarande är relativt stora, så har konvergensen fortsatt.

Rimlighetsbedömningar

Här följer en sammanställning av era svar på de frågor som rörde vad ni ansåg var rimliga bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen.

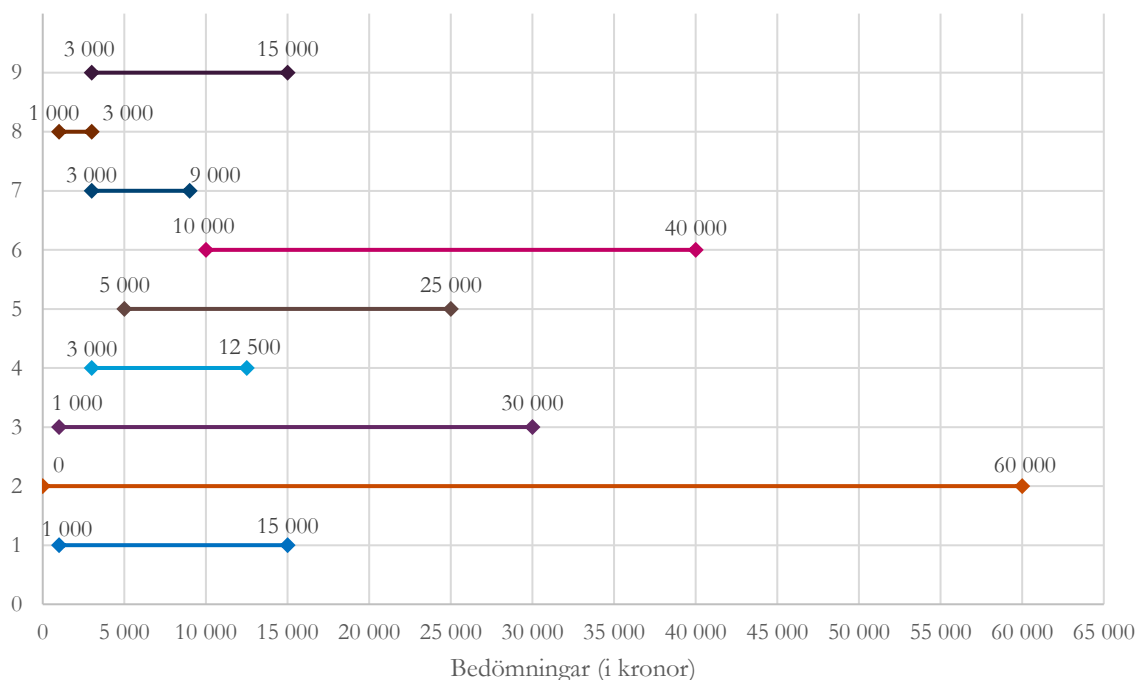
Sammanställningen är inte uttömmande men försöker ge en bild av era resonemang som ändå är både bred och koncis.

I den förra enkäten (runda 3) fick ni ange de högsta respektive lägsta bedömningarna som ni ansåg kunde vara rimliga, avseende av hur mycket vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen. Resultaten kan ni se i figur 2 nedan. På den vågräta X-axeln ser du olika storlekar på bedömningen och på den lodräta Y-axeln kan du se de rimlighetsintervall de 9 experter som ingår i projektet gjort. Varje färglagd, vågrät ”linje” i diagrammet visar alltså ett intervall som en expert bedömt vara rimligt för hur mycket vi missar i en kontroll. Varje linjes startpunkt visar med andra ord vad experten anser vara minsta rimliga bedömning och slutpunkten visar den högsta rimliga bedömningen. Om du går in på en bedömningsnivå på X-axeln och tittar rakt ovanför den så kan du därmed enkelt se hur många av experterna som har angett rimlighetsintervall där denna nivå täcks in.

Resultatet är lite svårt att sammanfatta, men så mycket kan sägas som att för bedömningar som ligger mellan 3 000 och 15 000 kronor är det en majoritet bland er som anser att bedömningen ligger inom ett rimlighetsintervall. För större delen av detta område är det 7 av 9 experter som ser dessa nivåer som rimliga. Bedömningar utanför detta spann (dvs mindre än 3 000 kr eller mer än 15 000 kr) är det endast en minoritet (högst 4 av 9 experter) som anser vara rimliga.

Figur 2. Samtliga 9 experters intervall för vad de anser vara rimliga bedömningar av vad vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen.

De 9 experternas rimlighetsintervall

Vad vi också kan notera är att en majoritet av er (5 av 9) anser att den minsta bedömningen från runda 2 – 1 295 kr – är orimligt låg. När det gäller den högsta bedömningen – 32 700 kr – är det i stället 7 av 9 som anser att bedömningen är orimligt hög.

Bland de 5 av er som ansett att 1 295 kr är orimligt lite, framförs olika resonemang. Bland dessa är det flera som tagit upp att det finns många olika anledningar till att vi kan missa fel, och t.ex. att bara ”okunskap, slarv och beloppsgränser” borde kunna leda till att vi missar mer än så, eller att ett inte särskilt stort antal av lite större missade belopp skulle innebära samma sak. Någon framför att vi bara tittar på en begränsad del av bokföringen, en annan att vi förmodligen missar en hel del privata inköp och förmåner och att det därför tycks för lite. Det framstår också som relativt lite i förhållande till resultaten från kvalitetskontrollen (som ju kan ses som ett golv för bedömningen), påpekar någon.

Bland de 7 av er som anser att 32 700 kr är en för hög bedömning anser flertalet att bedömningen är för stor i förhållande till vad vi hittar, eftersom vi troligen hittar det mesta. Om vi missar så mycket så måste revisorernas kompetens eller granskningsprogrammet ifrågasättas, och det menas det inte finnas belägg för, med tanke på vad vi faktiskt hittar i kontrollerna. Det påpekas också att de flesta företagen är små och att de därför inte har möjlighet att göra särskilt stora skattefel utan att vi upptäcker dem. När det gäller större företag menas vidare att eftersom urvalet sker slumpmässigt är det inte troligt

att särskilt många ägnar sig åt någon mer avancerad form av skatteplanering (som vi eventuellt inte skulle upptäcka).

DEL 2 - Enkät

I den här rundan ska du återigen bedöma hur mycket skattefel du tror att vi missar i Skattefelskontrollen. Upplägget är inledningsvis identiskt med det i den förra rundan: du bedömer hur mycket du tror att vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll för fyra grupper av företag: enskilda näringsidkare (alla som ingår i populationen, dvs. som har en omsättning över 100 tkr), små aktiebolag (lönesumma mellan 100 och 600 tkr), små medelstora aktiebolag (lönesumma mellan 600 tkr och 3 mnkr) och stora medelstora aktiebolag (lönesumma över 3 mnkr). I tabell 2 nedan har vi sammanfattat informationen om de olika företagsgrupperna. En beskrivning av era bedömningar för de olika grupperna finns i del 1 ovan.

Tabell 2. Övergripande statistik om de olika företagsgrupperna.

Grupp	Andel av populationen ¹	Andel av granskad population ²	Genomsnittligt fel ³	Andel med ändring i Skattefelskontrollen
Enskild näringsverksamhet	44 %	35 %	27 000 kr	54 %
Små AB	35 %	25 %	23 000 kr	44 %
Små medelstora AB	15 %	21 %	47 000 kr	60 %
Stora medelstora AB	6 %	19 %	50 000 kr	61 %
Totalt	100 %	100 %	30 000 kr	52 %

1) Avser fördelningen av företag i hela den population som *kan* granskas i Skattefelskontrollen (målpopulationen).

2) Avser fördelningen av företag i den *faktiskt granskade* populationen, dvs de företag som slumpmässigt valts ut till kontroll.

3) Genomsnittlig fel för samtliga granskade företag i gruppen, inklusive de företag som granskats utan beslut om ändring. Bland de företag som fått ändring är det genomsnittliga felet naturligtvis högre.

Skattefelsbedömningar

Nu följer ett antal frågor, där de första frågorna i princip är desamma som i runda 3. Precis som tidigare är vi medvetna om att bedömningarna kan vara svåra att göra. Försök ändå svara så bra du kan på varje fråga.

Hur mycket skattefel⁹ tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är...

Fråga 1a. ...en enskild näringsidkare? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här krs

Fråga 1b. ...ett litet aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

⁹ Med skattefel avses här och i det följande själva skattekonsekvensen av de fel företaget gjort.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1c. ...ett litet medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalstlistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1d. ...ett stort medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalstlistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Reflektion Innan du går vidare med enkäten vill vi gärna att du använder den nedan bifogade excel-filen för att – på samma sätt som i runda 2 och 3 – se hur dina svar vägs samman till en bedömning av det vad vi missar i ”en genomsnittlig kontroll”. Denna sammanvägning kan jämföras med bedömningarna i figur 1 och de understa raderna i tabellerna 1a och 1b ovan.

Delfireflektion
omgång 4.xlsx

Om du är nöjd med din sammanvägda bedömning går du vidare, annars kan du justera dina svar i frågorna 1a–d ovan.

Du behöver inte spara excel-dokumentet när du är färdig, det är bara att stänga.

Uppfattningar i vissa sakfrågor

Här följer ett antal påståenden. För varje påstående vill vi att du anger om du i huvudsak håller med om påståendet eller inte. För samtliga påståenden gäller att vi kunnat utläsa att det råder delvis skilda uppfattningar i expertgruppen, och att innehållet i påståendena är sådant att det kan påverka era bedömningar. Vår avsikt med detta är att kunna ge er en översiktlig, lättolkad och relevant information om era resonemang och uppfattningar.

Fråga 2. Här följer en lista med påståenden. För varje påstående uppmanas du svara på i vilken utsträckning du håller med om påståendet eller inte *separat för små och medelstora företag*. För varje påstående ska du alltså ange två svar. Ett exempel: för påståendet ”Vi missar något eller några fel i de flesta företag vi granskar” vill vi alltså att du svarar på både om du håller med när det gäller granskningar av små företag respektive om du håller med när det gäller granskningar av medelstora företag. Med *små företag* avses

aktiebolag med lönesumma under 600 000 kr samt samtliga enskilda näringsidkare. Med medelstora företag avses aktiebolag med en lönesumma som överstiger 600 000 kr.

Om du känner att du absolut inte har någon uppfattning i någon fråga är det också okej att svara att du inte vet, men vi vill som vanligt helst att du försöker att svara på frågan även om du är osäker.

I vilken utsträckning stämmer följande påståenden överens med din uppfattning?

Påstående	Håller i huvudsak med = 1, Håller i huvudsak <u>inte</u> med= 2, eller ange "Vet ej"	
	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
<i>Övergripande påståenden</i>		
Granskningsprogrammet fångar <i>de största</i> felen.		
Granskningsprogrammet fångar <i>de flesta</i> felen.		
Vi missar något eller några fel i de flesta företag vi granskar.		
Det förekommer ofta (i fler än 10 procent av granskningarna) att vi missar skattefel på mer än 10 000 kr i de företag vi granskar.		
Det förekommer ofta (i fler än 10 procent av granskningarna) att vi missar skattefel på mer än 50 000 kr i de företag vi granskar.		
<i>Påståenden om hur väl metoden fungerar</i>	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
I mer än vart fjärde företag missar vi fel på grund av att vi inte kontrollerar alla verifikat utan använder stickprov.		
I de kontroller där vi inte hittar några fel så är det i allmänhet för att det inte fanns några fel att hitta, och vi har därför inte heller missat något.		
Om ett stickprov leder till en fördjupad granskning, hittar vi i stort sett alla fel av det slaget i det företaget.		
Även mer "udda" fel fångas inom ramen för granskningsmetoden.		
Vi missar skattefel på grund av att i en upplevd eller verklig tidspress gör att vi inte utreder allt så djupt som vi borde.		

<i>Påståenden kopplade till handläggare</i>	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
Mindre erfarna revisorer får i regel alltid det stöd som behövs av mer erfarna kollegor.		
Handläggare "köper" i alltför stor utsträckning företags förklaring om inköp som misstänks vara för privat ändamål, eftersom bevisläget är svårt.		
Handläggare släpper frågor där utredningsläget inte är klart, till exempel på grund av bristande stöd från RA eller svåra bevislägen.		

Fråga 3. Avslutningsvis: vad tror du är den främsta anledningen till att vi missar fel i granskningar i Skattefelskontrollen? Beskriv med några ord eller högst en mening.

svar:

När du är färdig med enkäten skickar du in den till Elena Maximez:

elena.maximez@skatteverket.se

Stort tack för din fortsatta medverkan i projektet!

Bilaga 5: Enkätroda 5

Det har nu blivit dags för den femte och avslutande rundan i detta projekt. Det här dokumentet består av två delar.

I den första delen ges som vanligt en sammanfattning av de bedömningar som ni gjorde i den förra rundan. Här kan ni också se i vilken utsträckning ni experter hållit med om de påståenden som ingick i enkäten i den fjärde rundan. Förhoppningsvis kan det ge en bild av vilka uppfattningar era kollegor har i olika frågor.

I den andra delen återfinns den avslutande enkäten. Den är mycket kort – ni ska i princip endast avge era slutliga bedömningar. Det är svaren på **denna rundas enkät** som kommer att ligga till grund för projektets resultat.

DEL 1 – Era bedömningar

Först vill vi informera om att vi fick en fråga under bedömningen för runda 4. Den gällde huruvida bedömningarna skulle ta i beaktande de beloppsgränser som finns i granskningsprogrammet. Vårt svar är att även sådana fel som vi missar på grund av att de ligger under beloppsgränserna ska ingå i bedömningen. De enda fel som vi missar som *inte* ska ingå i bedömningen är sådana fel som inte lämnar några spår i bokföringen, t.ex. vissa typer av svartarbete. Dessa kommer vi att bedöma i ett eller flera separata projekt, förmodligen med en helt annan metod.

Bedömningar av vad vi missar

I tabell 1a och 1b nedan presenteras era senaste bedömningar av hur mycket skattefel vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen. I figur 1 kan du också se alla experters sammanvägda bedömningar på en tallinje, med medel och median utsatta.

Tabell 1a. Din bedömning och fördelning av alla experternas bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen. I kronor.

Grupp	Din bedömning	Medel	Median	Min	Max
Enskild näring	0 kr	4 722 kr	4 000 kr	2 000 kr	15 000 kr
Små AB	0 kr	5 833 kr	4 000 kr	2 000 kr	20 000 kr
Små medelstora AB	0 kr	11 778 kr	10 000 kr	4 000 kr	35 000 kr
Stora medelstora AB	0 kr	19 944 kr	20 000 kr	2 000 kr	45 000 kr
Sammanvägd bedömning	0 kr	7 083 kr	5 655 kr	2 300 kr	21 550 kr

Tabell 1b. Din bedömning och fördelning av alla experternas bedömningar av vad vi missar i Skattefelskontrollen. Som andel av genomsnittligt kontrollresultat (procent).

Grupp	Din bedömning	Medel	Median	Min	Max
Enskild näring	0 %	17%	15%	7%	56%
Små AB	0 %	25%	17%	9%	87%
Små medelstora AB	0 %	25%	21%	9%	74%
Stora medelstora AB	0 %	40%	40%	4%	90%
Sammanvägd bedömning	0 %	24%	19%	8%	72%

Figur 1. Alla experters sammanvägda bedömningar av vad vi missar i en kontroll av ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen.

Den genomsnittliga, sammanvägda bedömningen är nu att vi missar skattefel om 7 083 kronor för ett genomsnittligt företag i Skattefelskontrollen, med en medianbedömning på 5 655 kr. Detta motsvarar 24 respektive 19 procent av det genomsnittliga kontrollresultatet i populationen.

Det ska sägas att bedömningarna har konvergerat avsevärt över tid. I den första enkäten ni genomförde låg de sammanvägda bedömningarna mellan 900 kr och 75 000 kr, och med en avsevärt större variation inom området än nu. Både genomsnitt och median har också förändrats avsevärt.

Svar på de olika påståendena

I tabell 2 nedan kan du se en sammanställning av i vilken utsträckning ni höll med om de påståenden som vi gav er i enkäten i runda 4. Antalet svarande per påstående varierar mellan 7 och 9, så en enskild experts svar motsvarar mellan 11 och 14 procentenheter i ”andelen som håller med”. Dvs. om 8/9 håller med om ett påstående är det 89%, om det är 6/7 så är det 86%.

Tabell 2. Andelen av experterna som håller med om olika påståenden.

Påståenden	Andel som håller med	
	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
<i>Övergripande påståenden</i>		
Granskningsprogrammet fångar de största felen.	100%	89%
Granskningsprogrammet fångar de flesta felen.	100%	89%
Vi missar något eller några fel i de flesta företag vi granskar.	44%	78%
Det förekommer ofta (i fler än 10 procent av granskningarna) att vi missar skattefel på mer än 10 000 kr i de företag vi granskar.	11%	33%
Det förekommer ofta (i fler än 10 procent av granskningarna) att vi missar skattefel på mer än 50 000 kr i de företag vi granskar.	0%	11%
<i>Påståenden om hur väl metoden fungerar</i>	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
I mer än vart fjärde företag missar vi fel på grund av att vi inte kontrollerar alla verifikat utan använder stickprov.	67%	89%
I de kontroller där vi inte hittar några fel så är det i allmänhet för att det inte fanns några fel att hitta, och vi har därför inte heller missat något.	75%	38%
Om ett stickprov leder till en fördjupad granskning, hittar vi i stort sett alla fel av det slaget i det företaget.	89%	89%
Även mer ”udda” fel fångas inom ramen för granskningsmetoden.	56%	33%
Vi missar skattefel på grund av att i en upplevd eller verklig tidspress gör att vi inte utreder allt så djupt som vi borde.	38%	63%
<i>Påståenden kopplade till handläggare</i>	<i>Små företag</i>	<i>Medelstora företag</i>
Mindre erfarna revisorer får i regel alltid det stöd som behövs av mer erfarna kollegor.	86%	86%
Handläggare ”köper” i alltför stor utsträckning företags förklaring om inköp som misstänks vara för privat ändamål, eftersom bevisläget är svårt.	38%	43%
Handläggare släpper frågor där utredningsläget inte är klart, till exempel på grund av bristande stöd från RA eller svåra bevislägen.	25%	50%

Vi vill inte kommentera dessa resultat i alltför stor detalj, men som ni kan se så finns det några frågor där ni är relativt överens. För följande påståenden är det högst en expert som har en avvikande åsikt, vad gäller såväl små som medelstora företag. Ni anser att granskningsprogrammen fångar de *största* och de *flest* felen. Ni anser också att vi hittar i stort sett alla fel av en viss typ i ett företag, i de fall en stickprovskontroll lett till en fördjupad granskning. Ni anser också att mindre erfarna revisorer i regel får det stöd som behövs. Ni tror däremot *inte* att det ofta (i fler än 10 procent av fallen) förekommer att vi missar skattefel på mer än 50 000 kr i de företag vi granskar.

I runda 4 fick ni också möjlighet att ange vad ni trodde var den främsta anledningen till att vi missar skattefel i Skattefelskontrollen. Här är en uttömmande lista på era svar (i något fall redigerat språkligt).

- Revisorns förmåga att bedöma och välja 'rätt' stickprov utifrån filen.
- Granskningsprogrammet och uttag av stickprov täcker inte alla kostnadsslag.
- Revisorernas bristande erfarenhet och kompetens, även när det gäller revisionsmetodik.
- Okunskap och slarv.
- Mänskliga misstag.
- Tidspress, bristande kunskaper hos revisorer och risk att inte gå vidare med fler stickprov vid fel.
- Att vi inte kan titta på hela bokföringen.
- Stickprov av på förhand valda delar av bokföringen ger inte en fullständig bild, framför allt inte bland de stora företagen.
- I lite mindre företag: att det kan vara rörig bokföring och dåliga underlag – i lite större företag: den tidspress som finns som gör att man inte hinner fördjupa sig i omfattande och komplicerade transaktioner/underlag.

DEL 2 – Enkät

Vi har nu försökt att ge er experter både faktakunskap (främst i runda 1 och 2) och information om era expertkollegors uppfattningar och resonemang i flera omgångar (kanske i lite större omfattning nu mot slutet). Det är nu dags att avge din slutliga bedömning av hur mycket skattefel du tror att vi missar i Skattefelskontrollen.

Upplägget är identiskt med det i de senaste rundorna: du bedömer hur mycket du tror att vi missar i en genomsnittlig Skattefelskontroll för fyra grupper av företag: enskilda näringsidkare (alla som ingår i populationen, dvs. som har en omsättning över 100 tkr), små aktiebolag (lönesumma mellan 100 och 600 tkr), små medelstora aktiebolag (lönesumma mellan 600 tkr och 3 mnkr) och stora medelstora aktiebolag (lönesumma över 3 mnkr). I tabell 2 nedan har vi återigen sammanfattat informationen om de olika företagsgrupperna. En beskrivning av era bedömningar för de olika grupperna finns i del 1 ovan.

Tabell 2. Övergripande statistik om de olika företagsgrupperna.

Grupp	Andel av populationen ¹	Andel av granskad population ²	Genomsnittligt fel ³	Andel med ändring i Skattefelskontrollen
Enskild näringsverksamhet	44 %	35 %	27 000 kr	54 %
Små AB	35 %	25 %	23 000 kr	44 %
Små medelstora AB	15 %	21 %	47 000 kr	60 %
Stora medelstora AB	6 %	19 %	50 000 kr	61 %
Totalt	100 %	100 %	30 000 kr	52 %

1) Avser fördelningen av företag i hela den population som *kan* granskas i Skattefelskontrollen (målpopulationen).

2) Avser fördelningen av företag i den *faktiskt granskade* populationen, dvs de företag som slumpmässigt valts ut till kontroll.

3) Genomsnittlig fel för samtliga granskade företag i gruppen, inklusive de företag som granskats utan beslut om ändring. Bland de företag som fått ändring är det genomsnittliga felet naturligtvis högre.

Skattefelsbedömningar

Nu följer ett antal frågor som är identiska med de i runda 4. Precis som tidigare är vi medvetna om att bedömningarna kan vara svåra att göra. Försök ändå svara så bra du kan på varje fråga.

Hur mycket skattefel¹⁰ tror du att vi i genomsnitt missar i Skattefelskontrollen om företaget som kontrolleras är...

Fråga 1a. ...en enskild näringsidkare? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1b. ...ett litet aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1c. ...ett litet medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Fråga 1d. ...ett stort medelstort aktiebolag? Svara i kronor i flervalslistan nedan.

svar: Välj ett tal här kr

Reflektion På samma sätt som tidigare kan du i excel-filen nedan se hur dina svar vägs samman till en bedömning av vad vi missar i ”en genomsnittlig kontroll”. Denna sammanvägning kan jämföras med bedömningarna i figur 1 och de understa raderna i tabellerna 1a och 1b ovan.

¹⁰ Med skattefel avses här och i det följande själva skattekonsekvensen av de fel företaget gjort.

Delfireflekion
omgång 5.xlsx

Om du är nöjd med din sammanvägda bedömning går du vidare, annars kan du justera dina svar i frågorna 1a–d ovan.

Du behöver inte spara excel-dokumentet när du är färdig, det är bara att stänga.

Avslutande kommentar

Fråga 2. Vi vill avslutningsvis ge dig en möjlighet att kommentera din bedömning och även dina tankar kring dina kollegors bedömningar. Om du har något särskilt medskick till oss angående bedömningen så kan du ange det i textrutan nedan.

Vad gäller kommentarer om själva metoden som vi använt så kommer vi att utvärdera den separat och du kommer att få möjlighet att kommentera på det senare. Vi är medvetna om att den har både förtjänster och brister. Du behöver alltså inte (men får förstås om du vill) skriva någon längre text om själva metoden här.

svar:

När du är färdig med enkäten skickar du in den till Elena Maximez:

elena.maximez@skatteverket.se

Avslutningsvis: Ett mycket stort TACK för din medverkan, dina ansträngningar och ditt tålamod i projektet! Vi är intresserade av hur du har uppfattat detta arbete och kommer att återkomma till dig i den frågan!

Postadress: 205 30 Malmö Telefon: 0771-567 567
skatteverket@skatteverket.se, www.skatteverket.se